

UCHWAŁA Nr IV/21/2011
Rady Powiatu w Jaśle
z dnia 3 lutego 2011r.

w sprawie uchwalenia aktualizacji „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Jasielskiego na lata 2004 – 2015”.

Działając na podstawie art.18 ust.1 w związku z art.17 ustawy z dnia 27 kwietnia 1998r. Prawo ochrony środowiska (Dz.U. z 2008r. nr 25, poz. 150 z późn. zm.) oraz art.12 pkt 11 ustawy z dnia 5 czerwca 1998r. o samorządzie powiatowym (Dz.U. z 2001r. nr 142, poz.1592 z późn. zm) , Rada Powiatu w Jaśle , po uzyskaniu opinii Zarządu Województwa Podkarpackiego oraz opinii w procedurze ocen oddziaływania na środowisko , uchwala co następuje :

§ 1

Uchwala się aktualizację „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Jasielskiego na lata 2004 - 2015” pod nazwą : „Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Jasielskiego na lata 2010 - 2013 z perspektywą na lata 2014-2017” w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2

Wykonanie uchwały zleca się Zarządowi Powiatu w Jaśle.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

PRZEWODNICZĄCY RADY

Bogusław Kręcisz

Zarząd Powiatu Jasielskiego

RAPORT

**z wykonania „Programu Ochrony Środowiska
dla Powiatu Jasielskiego na lata 2004-2015”
za lata 2007-2009.**

Jasło , czerwiec 2010r.

SPIS TREŚCI :

1.0 Wprowadzenie.

- 1.1 Podstawa prawna .
- 1.2 Przedmiot opracowania..
- 1.3 Zakres opracowania.
- 1.4 Materiały wykorzystane do opracowania.

2.0 Najważniejsze uwarunkowania realizacji Programu.

- 2.1 Informacje ogólne.
- 2.2 Cele Polityki Ekologicznej Państwa .
- 2.3 Tendencje rozwojowe powiatu jasielskiego.
- 2.4 Zmiana uwarunkowań prawnych..

3.0 Stan środowiska na terenie powiatu jasielskiego w okresie sprawozdawczym 2007 – 2009r.

- 3.1 Informacje ogólne .
- 3.2 Ochrona powietrza atmosferycznego .
- 3.3 Ochrona przed hałasem .
- 3.4 Ochrona i kształtowanie stosunków wodnych .
- 3.5 Ochrona powierzchni ziemi.

4.0 Omówienie stanu realizacji przyjętych w Programie celów i działań ekologicznych.

- 4.1 Ochrona powietrza .
- 4.2 Ochrona przed hałasem .
- 4.3 Ochrona i kształtowanie stosunków wodnych.
- 4.4 Ochrona przyrody, krajobrazu i różnorodności biologicznej.
- 4.5 Przeciwdziałanie poważnym awariom.
- 4.6 Edukacja ekologiczna.

5.0 Analiza wydatków inwestycyjnych poniesionych na ochronę środowiska.

6.0 Ocena realizacji przyjętych w Programie strategicznych celów ekologicznych.

- 6.1 Ochrona powietrza .
- 6.2 Ochrona przed hałasem .
- 6.3 Ochrona i kształtowanie stosunków wodnych.
- 6.4 Ochrona przyrody, krajobrazu i różnorodności biologicznej.
- 6.5 Wzbogacanie racjonalnego użytkowania lasów.
- 6.6 Gospodarka odpadami.
- 6.7 Ochrona gleb i rekultywacja terenów zdegradowanych.
- 6.8 Ochrona kopalin.
- 6.9 Przeciwdziałanie poważnym awariom.
- 6.10 Współpraca transgraniczna.
- 6.11 Edukacja i komunikacja ze społeczeństwem.

7.0 Podsumowanie.

8.0 Spis tabel.

1. WPROWADZENIE .

1.1 PODSTAWA PRAWNA .

Niniejsze opracowanie zostało sporządzone na podstawie art.18 ust. 2 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska. (Dz.U. z 2008r. Nr 25, poz. 150 z późn. zm.). Zgodnie z wyżej wymienionym przepisem organ wykonawczy powiatu sporządza co 2 lata raport z wykonania programu ochrony środowiska dla powiatu i przedstawia go radzie powiatu.

1.2 PRZEDMIOT OPRACOWANIA.

Przedmiotem niniejszego opracowania jest Raport z wykonania „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Jasielskiego na lata 2004 – 2015” , przyjętego uchwałą Rady Powiatu w Jaśle Nr XVI/97/04 z dnia 31 marca 2004 r. Program ten jest narzędziem realizacji polityki ekologicznej Państwa na terenie powiatu jasielskiego . Jest dokumentem strategicznym i stanowi podstawę wyboru priorytetów o znaczeniu powiatowym , wyznaczających program inwestycyjny w zakresie ochrony środowiska oraz formułowania opinii do gminnych programów ochrony środowiska.

Działania strategiczne przyjęte w Programie zmierzają do usunięcia problemów lub realizacji działań ochronnych w obrębie siedmiu wzajemnie uzupełniających się pól strategicznych, odnoszących się do dziedzin, wymienionych pod względem ważności dla realizacji Programu według następującej kolejności:

- 1) ochrona powietrza atmosferycznego,
- 2) ochrona przed hałasem i promieniowaniem,
- 3) ochrona i kształtowanie stosunków wodnych,
- 4) ochrona przyrody, krajobrazu i różnorodności biologicznej,
- 5) gospodarka odpadami,
- 6) przeciwdziałanie poważnym awariom,
- 7) edukacja ekologiczna.

Pola strategiczne , w zależności od dziedziny, obejmują określoną ilość celów strategicznych (krótkookresowe – do 2007r. i długookresowe – do 2015r.) . Cele strategiczne jak również

priorytetowe działania inwestycyjne i nieinwestycyjne wymienione zostały w Programie w kolejności określonej priorytetami wynikającymi ze stopnia ważności i pilności tych celów dla realizacji zadań , w obrębie danego pola strategicznego.

Pierwsze opracowanie pn. „ Raport z wykonania Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Jasielskiego na lata 2004-2015” , obejmujące okres od dnia uchwalenia Programu do końca 2006r., zostało sporządzone przez Zarząd Powiatu Jasielskiego i przedłożone Radzie Powiatu Jasielskiego w czerwcu 2007r.

Niniejsze opracowanie stanowi kolejny Raport z realizacji ww. Programu i obejmuje okres sprawozdawczy za lata 2007 – 2009.

1.3 ZAKRES OPRACOWANIA.

Przepisy ustawy Prawo ochrony środowiska nie określają wymagań dotyczących zakresu i formy raportu z realizacji powiatowego programu ochrony środowiska. Przyjęto więc, że głównym celem niniejszego opracowania jest ocena realizacji wdrażania przyjętych w Programie (POŚ) priorytetów i celów ekologicznych oraz działań na rzecz ich realizacji, w kontekście stanu środowiska faktycznego i prawnego. Oceny zmian stanu środowiska w powiecie jasielskim dokonano poprzez porównanie jego stanu na przestrzeni 2007 – 2009 roku.

W wyniku oceny Programu sformułowane zostały propozycje do jego zmiany, wynikające m.in. z konieczności dostosowania zapisów wynikających głównie z aktualnie obowiązującego prawa , aktualnego stanu środowiska na terenie powiatu jasielskiego , możliwości finansowania inwestycji i działań w polach strategicznych uznanych w Programie za priorytetowe.

1.4 MATERIAŁY WYKORZYSTANE DO OPRACOWANIA.

Przy opracowaniu Raportu zostały wykorzystane dane statystyczne i dane o stanie środowiska, które są materiałami ogólnodostępnymi i łatwymi do weryfikacji oraz materiały i dane przekazane przez gminy i podmioty gospodarcze z terenu powiatu jasielskiego.

Dane zawarte w niniejszym Raporcie pochodzą między innymi z :

- 1). danych publikowanych przez GUS w Warszawie.
- 2). danych publikowanych przez Urząd Statystyczny w Rzeszowie.
- 3). danych i informacji pochodzących z Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Rzeszowie, w szczególności z opracowań dotyczących stanu środowiska w powiecie jasielskim .
- 4). informacji przekazanych przez Urząd Marszałkowski w Rzeszowie .
- 5). materiałów archiwalnych i własnych Starostwa Powiatowego w Jaśle.
- 6). materiałów przekazanych przez gminy powiatu jasielskiego.
- 7). materiałów przekazanych przez podmioty gospodarcze.

2. NAJWAŻNIEJSZE UWARUNKOWANIA REALIZACJI PROGRAMU.

2.1. INFORMACJE OGÓLNE.

W Programie przyjęto, że jego podstawowymi uwarunkowaniami realizacji są:

- cele polityki ekologicznej Państwa ,
- tendencje rozwojowe powiatu jasielskiego,
- uwarunkowania prawne,
- aktualny stan środowiska,
- wydatki poniesione na ochronę środowiska i możliwości finansowania inwestycji w tym zakresie.

2.2 CELE POLITYKI EKOLOGICZNEJ PAŃSTWA .

Cele polityki ekologicznej państwa określone zostały w dokumentach :

Polityka Ekologiczna Państwa na lata 2003–2006 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2007 – 2010.

Dokument ten został sporządzony w oparciu o zapisy nowej ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska. Zawiera on aktualizację i uszczegółowienie długookresowej „II Polityki Ekologicznej Państwa”, zwłaszcza w nawiązaniu do priorytetowych kierunków działań określonych w VI Programie Unii Europejskiej w dziedzinie ochrony środowiska na lata 2001–2010.

Polityka ekologiczna Państwa w latach 2009-2012 z perspektywą do roku 2016.

Rada Ministrów w dniu 16.12.2008r. przyjęła projekt „Polityki ekologicznej Państwa w latach 2009-2012 z perspektywą do roku 2016” . Dokument w dniu 22.05.2009r. został przyjęty przez Sejm RP i stał się obowiązującym dokumentem strategicznym resortu środowiska.

Narodowa Strategia Edukacji Ekologicznej (NSEE).

Strategia ta jest dokumentem identyfikującym i hierarchizującym główne cele edukacji środowiskowej. Wskazuje także możliwości ich realizacji. Cele zawarte w NSEE zostaną przełożone na konkretne zadania w „Narodowym Programie Edukacji Ekologicznej” oraz w programach lokalnych, służących realizacji zadań edukacyjnych promujących ideę ekorozwoju.

Cele i kierunki określone w wyżej wymienionych dokumentach nie uległy zmianie.

2.3 TENDENCJE ROZWOJOWE POWIATU JASIELSKIEGO.

Aktualnie obowiązujący „Program ochrony środowiska” uwzględnia kierunki rozwoju powiatu określone w „ ***Strategii Rozwoju Powiatu Jasielskiego do 2006 r.***” .

Dokument ten zawierał istotne z punktu widzenia ochrony środowiska cele :

Cel strategiczny 3.2 „Utrzymanie wysokiej jakości środowiska przyrodniczego poprzez rozbudowę infrastruktury i edukację ekologiczną społeczności lokalnych” .

Cel strategiczny 5 „Wzrost eksportu firm jasielskich oraz rozwój wspólnych przedsięwzięć polsko-słowackich” - kierunki działań związane ze współpracą w dziedzinie ochrony środowiska.

Program jest również spójny z Programem Operacyjnym Rozwoju Województwa Podkarpackiego oraz Sektorowym Programem Operacyjnym „Ochrona Środowiska i Gospodarka Wodna”.

Uchwałą Nr XXII/160/08 z dnia 21 lipca 2008r. Rada Powiatu w Jasle przyjęła dokument pn. „Strategia Rozwoju Powiatu Jasielskiego na lata 2007-2015”. W dokumencie tym zostały przyjęte cele z zakresu ochrony środowiska :

Prirytet 2. Działania z zakresu ochrony środowiska oraz ochrona zasobów przyrodniczych.

Cel 1 . Usprawnienie i innowacje w systemie gospodarki odpadami.

1. Budowa systemu segregacji, zbiórki i odzysku odpadów. Recykling odpadów :
 - 1.1 Rozwijanie systemów zbiórki odpadów budowlanych, wielkogabarytowych i odpadów niebezpiecznych oraz sprzętu elektronicznego i pojazdów wycofanych z eksploatacji
 - 1.2 Rozwijanie systemów zagospodarowania odpadów biodegradowalnych oraz osadów pościekowych
 - 1.3 Budowa sieci instalacji do odzysku i unieszkodliwiania odpadów komunalnych w układzie ponadgminnym .
2. Zminimalizowanie ilości wytwarzanych odpadów .
3. Likwidacja, przeciwdziałanie "dzikim wysypiskom" oraz rekultywacja składowisk wyłączonych z eksploatacji .
4. Promowanie i upowszechnianie segregacji odpadów komunalnych u źródła .

Cel 2 . Ochrona wód, gleb i powietrza.

1. Ograniczenie zanieczyszczenia powietrza i przeciwdziałanie zmianom klimatu :
 - 1.1 Ograniczenie emisji zanieczyszczeń do powietrza, wdrażanie nowoczesnych technologii i urządzeń służących ograniczeniu ilości powstających zanieczyszczeń .
 - 1.2 Ulepszenie systemu monitoringu zanieczyszczeń .
2. Ochrona gleb oraz rekultywacja gruntów zdewastowanych :
 - 2.1 Ochrona i racjonalne użytkowanie gleb na obszarach rolniczych .
 - 2.2 Rewitalizacja terenów przemysłowych .

3. Ograniczenie wpływu rolnictwa na wody podziemne i powierzchniowe .
4. Regulacja i stabilizacja koryt cieków rzek i potoków, budowa zbiorników wodnych, polderów oraz wałów przeciwpowodziowych .
5. Naturalizacja górnych odcinków cieków wodnych w przypadkach uzasadnionych możliwościami technicznymi .

Cel 3. Edukacja ekologiczna.

1. Promocja i wspieranie programów mających na celu podniesienie świadomości ekologicznej mieszkańców :
 - 1.1 Propagowanie i promocja działań proekologicznych .
 - 1.2 Wspieranie konkursów, olimpiad i kampanii społecznych zmierzających w kierunku proekologicznych zachowań mieszkańców.
2. Poprawa systemu informowania mieszkańców o aktualnym stanie środowiska .
3. Promowanie transportu proekologicznego .
4. Wspieranie działań ekologicznych „zielonych szkół”.

Cel 4 . Zachowanie obszarów cennych krajobrazowo oraz ochrona środowiska przyrodniczego.

1. Doskonalenie funkcjonowania obszarów chronionych :
 - 1.1 Wdrażanie zasad zrównoważonego rozwoju na obszarach chronionych oraz wiejskich
 - 1.2 Rozsądne użytkowanie lasów, zwiększenie lesistości terenów Powiatu
2. Ochrona obszarów zieleni i zadrzewień na terenach miejskich oraz gminnych .
3. Poprawa estetyki nieruchomości na terenie powiatu .
4. Koordynacja działań w zakresie odpowiedniego przygotowania planów przestrzennego zagospodarowania gmin .

Cel 5 . Wspieranie wykorzystania alternatywnych źródeł energii.

1. Wykorzystanie wód termalnych i odnawialnych zasobów energii.

2.4 ZMIANA UWARUNKOWAŃ PRAWNYCH.

Konieczność dalszego uporządkowania regulacji prawnych poprzez wdrażanie dyrektyw obowiązujących w Unii Europejskiej jest przyczyną nieustannych zmian w przepisach obowiązujących ustaw i rozporządzeń wykonawczych. Na szczeblu krajowym została zmieniona kolejny raz praktycznie większość przepisów w dziedzinie ochrony przyrody i środowiska . Pojawiły się również nowe uregulowania prawne związane z :

- udostępnianiem informacji o środowisku oraz ocenach oddziaływania na środowisko,
- utworzeniem obszarów Natura 2000 ,
- likwidacją szkód w środowisku..

Wymienione wyżej zmiany nakładają na wszystkie szczeble administracji rządowej i samorządowej oraz na podmioty gospodarcze konieczność dokonywania korekt w swoich działaniach i planach .

3.0 STAN ŚRODOWISKA NA TERENIE POWIATU JASIELSKIEGO W OKRESIE SPRAWOZDAWCZYM 2007 - 2009 R.

3.1 INFORMACJE OGÓLNE.

Stan środowiska w powiecie jasielskim monitorowany jest przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Rzeszowie a informacja o stanie środowiska na obszarze powiatu jest corocznie rozpatrywana przez Radę Powiatu Jasielskiego.

W ocenie zmian stanu środowiska w regionie jasielskim dominujące znaczenie ma przede wszystkim stan zanieczyszczenia powietrza oraz gospodarka wodno-ściekowa. Dlatego też te dwa zagadnienia zostały szczegółowo przedstawione w oparciu o opracowania Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Rzeszowie pn. „ Stan środowiska w Powiecie Jasielskim” w latach 2007-2009.

Stan środowiska powiatu oraz skala i charakter problemów ekologicznych są zróżnicowane przestrzennie. Najkorzystniejsze warunki ekologiczne występują w południowej części powiatu, natomiast miasto Jasło oraz gminy położone w pobliżu Jasła są terenami o znacznym stopniu przekształcenia środowiska naturalnego.

3.2 OCHRONA POWIETRZA ATMOSFERYCZNEGO.

3.3.1 Emisja zanieczyszczeń do powietrza na przestrzeni 2007 – 2009r.

Podstawowymi źródłami emisji zanieczyszczeń do powietrza w powiecie jasielskim są:

- spalanie paliw dla celów energetycznych ,
- procesy technologiczne w zakładach przemysłowych ,
- transport drogowy.

Bardzo uciążliwa jest, mimo niewielkiej ilości emitowanych zanieczyszczeń, emisja z obszarów zabudowy mieszkaniowej ogrzewanych indywidualnie. Bilans emisji zanieczyszczeń w powiecie jasielskim w latach 2007-2009 przedstawia się następująco :

Tabela nr 1 . Łączna emisja zanieczyszczeń z terenu powiatu.

Rodzaj zanieczyszczeń	Emisja w Mg		
	2007r	2008r.	2009r.
zanieczyszczenia pyłowe	141	164	158
zanieczyszczenia gazowe ogółem:	1443	1495	1326
dwutlenek siarki	642	630	626
dwutlenek azotu	503	564	473
tlenek węgla	250	223	227

Rodzaje i ilości podstawowych zanieczyszczeń wprowadzanych do atmosfery wynikają przede wszystkim z rodzaju i ilości spalanych paliw, głównie węgla kamiennego. Ze źródeł energetycznych pochodzi około 60 % emisji dwutlenku siarki około 80% emisji tlenku węgla oraz 80 % emisji pyłów i prawie 30 % emisji tlenków azotu.

Do przemysłowych źródeł zanieczyszczeń emitowanych do powietrza w powiecie należą : wytwarzanie produktów rafinacji ropy naftowej, produkcja tworzyw sztucznych, szkła i wyrobów szklanych, procesy galwaniczne i malarskie oraz produkcja masy bitumicznej.

Z procesów technologicznych, stosowanych w zakładach, następuje emisja do powietrza głównie dwutlenku azotu, dwutlenku siarki, w mniejszych ilościach tlenku węgla, a także zanieczyszczeń specyficznych, głównie węglowodorów alifatycznych oraz ftalanów, cykloheksanonu, węglowodorów aromatycznych, merkaptanów, metali ciężkich. Emisja zanieczyszczeń specyficznych stanowi około 4,2 % łącznej emisji do atmosfery, jednak z uwagi na niekorzystne oddziaływanie na środowisko jest bardzo istotna.

Największy udział w łącznej emisji zanieczyszczeń gazowych w powiecie jasielskim ma Spółka Evonik Carbon Black Polska w Jasle. Z tego źródła pochodzi ponad 36 % ogólnej emisji dwutlenku siarki i ponad 66 % emisji dwutlenku azotu. Źródła komunalne MPGK w Jasle emitują ok. 25 % łącznej emisji dwutlenku siarki, ok. 11 % dwutlenku azotu i ok. 60 % tlenku węgla. Największe ilości zanieczyszczeń pyłowych emitują zakłady z terenu miasta Jasła : MPGK Sp. z o.o. (25,5 %), ZPOW „Pektowin” S.A. (12,8 %) , „Gamrat” S.A. (17,3 %) oraz Evonik Carbon Black Polska Sp. z o.o.. (12,4 %) . Sumaryczna wielkość emisji pyłów z tych zakładów stanowi ok. 68 % ogólnej emisji pyłów w powiecie.

3.3.2 *Jakość powietrza atmosferycznego .*

Badania powietrza przeprowadzone w ostatnich latach na terenie miasta Jasła wskazują, że pomimo podjęcia wielu zmian technologicznych i działań ochronnych w energetyce, przemyśle, gospodarce komunalnej i transporcie nadal dużym problem dla powiatu jasielskiego stanowi pył zawieszony PM₁₀ . Przekroczenia na obszarze miasta Jasła dopuszczalnych poziomów tego zanieczyszczenia kwalifikuje powiat jasielski do strefy C , co pociąga za sobą obowiązek realizacji tzw. programu naprawczego w zakresie poprawy czystości powietrza na terenie strefy.

W 2009r. nie stwierdzono w Jasle przekroczenia dopuszczalnego stężenia średniorocznego pyłu PM₁₀ (stanowi 88,8 % normy) . Natomiast , podobnie jak w latach ubiegłych, nie została utrzymana dopuszczalna liczba dni z przekroczeniami dobowymi. Stwierdzono 60 przekroczeń normy dobowej na dopuszczalną ilość wynoszącą 35. Przekroczenia te występują w sezonie grzewczym , a główną przyczyną ich występowania jest spalanie paliw w paleniskach domowych.

Badania wykazały, że stężenia arsenu, kadmu, niklu i ołowiu w pyłe PM₁₀ na terenie Jasła nie przekraczają ustalonych wartości granicznych i utrzymują się na niskim poziomie.

Poziom zanieczyszczenia powietrza enzo(a)pirenem ocenia się do poziomu docelowego (obowiązującego od 2013r.). . Badania prowadzone w wojewódzkiej sieci monitoringu jakości powietrza wykazują , że stężenia tego zanieczyszczenia w pyłe PM₁₀ przekraczają wartość docelową na wszystkich stanowiskach pomiarowych w województwie, w tym również w Jaśle.

W sezonie grzewczym stężenia benzo(a)pirenu osiągają bardzo wysokie wartości ponieważ substancja ta jest emitowana w znacznych ilościach do powietrza w wyniku spalania paliw stałych w celach grzewczych.

Stężenia dwutlenku siarki utrzymują się na niskim poziomie, podobnie jak na obszarze całego województwa podkarpackiego. Nie odnotowano przekroczeń normy średniodobowej, jak również normy ustalonej dla 1 godziny. Najwyższe jednogodzinne stężenia dwutlenku siarki występują w miesiącu styczniu i stanowią ok. 30 % normy. Najwyższe stężenia średnioroczne występują w sezonie zimowym i mieszczą się w przedziale 40 -50 % normy.

Również dla dwutlenku azotu nie stwierdzono przekroczenia normy średniorocznej (ok. 40 % normy) . Także nie odnotowano przekroczeń dopuszczalnej normy 1-godzinnej (ok.75 % normy). Duży udział w zanieczyszczeniu powietrza dwutlenkiem azotu ma komunikacja samochodowa.

Wyniki badań benzenu wskazują na dotrzymanie dopuszczalnego poziomu średniorocznego w powietrzu (ok. 46 % normy). Najwyższe stężenia benzenu w powietrzu odnotowuje się w okresie zimowym . Powodem tego jest przede wszystkim spalanie paliw.

Badania jakości powietrza , prowadzone poza obszarem miasta Jasła , tj. w miejscowości Żydowskie , gm. Krempna , wykazują średnioroczne stężenia zanieczyszczeń na poziomie :

- dwutlenek siarki – 18 – 28 % normy
- dwutlenek azotu – ok.15 % normy.

W 2005-2008 roku ,w ramach monitoringu lokalnego, prowadzone były w rejonie byłej Rafinerii Jasło S.A. (obecnie LOTOS Jasło S.A.) i wydzielonych z niej pomiary metodą pasywną lotnych związków organicznych , charakterystycznych dla przemysłu przetwórstwa ropy naftowej,

tj.: benzenu, cykloheksanu, ksylenu, izopropylobenzenu, styrenu, toluenu, heksanu, izooktanu, heptanu, oktanu i dekanu. Wysokie stężenia tych substancji w powietrzu mogą niekorzystnie wpływać na zdrowie ludzi. Pomiary prowadzono w sesjach dwutygodniowych, w pięciu punktach zlokalizowanych przy ulicach: Kopernika, Młynarskiej, Sportowej i Niegłowickiej.

Zmierzone poziomy badanych węglowodorów (z wyjątkiem benzenu – określony jest poziom dopuszczalny), z uwagi na brak standardów jakościowych w przepisach prawnych, porównano z wartościami odniesienia tych substancji, zawartymi w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 5 grudnia 2002 r. w sprawie wartości odniesienia dla niektórych substancji w powietrzu. Wyniki badań nie wykazały występowania na terenie miasta stężeń badanych węglowodorów przekraczających wartości odniesienia. Jedynie w przypadku cykloheksanu stwierdzono w seriach pomiarowych stężenia przekraczające poziom odniesienia.

3.3 OCHRONA PRZED HAŁASEM.

W 2007 roku Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Rzeszowie, w celu określenia warunków panujących w bezpośrednim sąsiedztwie głównych tras komunikacji drogowej, wykonał badania hałasu drogowego na terenie miasta Jasła.

Jasło usytuowane jest przy drogach krajowych: nr 28 Zator-Krosno-Medyka, biegnącej z zachodu na wschód i nr 73 Kielce-Tarnów-Jasło, biegnącej z północy w kierunku południowym. Przez miasto przebiega także, w kierunku południowym, droga wojewódzka nr 992 Jasło-Grab-granica państwa. W ciągu dróg krajowych leżą ulice: 3 Maja, Metzgera, Piłsudskiego, 17 Stycznia i Lwowska o łącznej długości 10,7 km.

Jedną z najważniejszych inwestycji realizowanych w ostatnich latach w Jaśle była budowa tzw. małej obwodnicy miasta, w ciągu drogi krajowej nr 28. Obwodnica ma długość 4,4 km i obejmuje odcinek ulicy 3 Maja oraz ulice: Metzgera, Piłsudskiego i Przemysławą. Na pięciu skrzyżowaniach w ciągu drogi zainstalowano sygnalizację świetlną. Na odcinku obwodnicy przy ul. 3 Maja i ul. Piłsudskiego wykonane zostały ekrany akustyczne.

Większość obszarów miasta , objętych pomiarami poziomu hałasu drogowego , stanowią tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, wielorodzinnej i zamieszkania zbiorowego oraz mieszkaniowo-usługowej.

Z przeprowadzonych badań akustycznych na terenie Jasła wynika, że poziom hałasu drogowego w porze dziennej na obszarach przylegających do badanych tras komunikacyjnych w punktach pomiarowych, położonych przy ulicach: Piłsudskiego (pomiar za ekranem akustycznym), Koralewskiego, Dworcowej i Kraszewskiego był niższy od 60 dB. W pozostałych punktach przekraczał wartość 60 dB. Oznacza to, że znaczna część objętych pomiarami szlaków komunikacyjnych miasta narusza naturalny klimat akustyczny w środowisku.

Wartości równoważnego poziomu hałasu w Jasle w porze dnia kształtowały się w przedziale od 51,6 dB do 71,6 dB. Wartości przekroczeń dopuszczalnego poziomu 60 dB wynosiły od 1,1 dB (ul. Mickiewicza 2) do 11,6 dB (ul. 3 Maja-Pohulanka).

Pomiary hałasu drogowego wykonane w porze nocnej w punktach położonych przy głównych ulicach prowadzących ruch tranzytowy: 17 Stycznia, Lwowskiej 20 i Metzgera (obwodnica) oraz przy ul. Kościuszki 15 w centrum miasta wykazały , że równoważny poziom hałasu emitowany z tych szlaków komunikacyjnych przekracza poziom dopuszczalny ustalony dla pory nocnej, wynoszący 50 dB. Wielkości przekroczeń zawierały się w przedziale od 19,0 dB (ul. Lwowska 20) do 11,2 dB (ul. Kościuszki 15).

Problemy uciążliwości akustycznej podmiotów gospodarczych występują w niewielkim zakresie i mają charakter lokalny.

Mało rozpoznane w powiecie są zagrożenia związane z emisją promieniowania elektromagnetycznego. Promieniowanie elektromagnetyczne niejonizujące wywoływane jest głównie przez stacje i linie elektroenergetyczne wysokiego napięcia, stacje nadawcze radiowe i telewizyjne, stacje bazowe telefonii komórkowej.

3.4 OCHRONA I KSZTAŁTOWANIE STOSUNKÓW WODNYCH .

3.4.1 Gospodarka wodno-ściekowa.

Pobór wody w powiecie jasielskim w latach 2007-2009 kształtował się na poziomie :

Tabela nr 2. Ilość wody pobranej dla potrzeb komunalnych i przemysłowych..

Rodzaj wód	mln m ³		
	2007r	2008r.	2009r.
Wody ogółem	4,08	3,94	4,25
Wody powierzchniowe	3,78	3,73	3,83
Wody podziemne	0,3	0,21	0,42

Głównym źródłem wody wykorzystywanej do celów pitnych i gospodarczych oraz na potrzeby przemysłowe w powiecie jasielskim jest rzeka Wisłoka i jej dopływy. Największy udział w wielkości rocznego poboru wody powierzchniowej ma miasto Jasło. W latach 2004-2009 pobór wody powierzchniowej w Jaśle zmieniał się w niewielkim zakresie, najmniej wody w tym okresie pobrano w 2008 r. Ujęcia wód powierzchniowych dla potrzeb komunalnych funkcjonują także w gminach Dębowiec, Krempna i Nowy Żmigród.

Wody podziemne ujęte do eksploatacji w wodociągach wiejskich pochodzą głównie z utworów trzeciorzędowych, rzadziej z utworów czwartorzędowych. Ujęcia wód podziemnych znajdują się m. in. w gminach : Dębowiec , Jasło , Kołaczyce , Skołyszyn i Tarnowiec. Znaczącym źródłem zaopatrzenia w wodę gospodarstw domowych są także indywidualne, przydomowe studnie.

W latach 2007-2009 zrzut ścieków przemysłowych i komunalnych z terenu powiatu jasielskiego do wód powierzchniowych wynosiła :

Tabela nr 3. Ilość wytworzonych ścieków komunalnych i przemysłowych.

Rodzaj ścieków	mln m ³		
	2007r	2008r.	2009r.
Ścieki ogółem	4,6	6,18	6,68
Ścieki komunalne	3,4	4,86	5,34
Ścieki przemysłowe	1,2	1,32	1,34

Udział ścieków odprowadzanych z terenu miasta Jasła jest znaczny i sięga 93,8 %. Pozostałe 6,2 % to ścieki oczyszczone biologicznie, odprowadzane z terenów miejsko - wiejskich i wiejskich. Odbiornikami ścieków komunalnych i przemysłowych w powiecie jasielskim jest rzeka Wisłoka wraz z dopływami. W bilansie ścieków przemysłowych dominują ścieki z obiektów położonych na terenie Jasła, tj.: z oczyszczalni Spółki Akcyjnej LOTOS JASŁO (57,8%), oraz z terenu ZTS „Gamrat” S.A. (25%).

Na poprawę funkcjonowania gospodarki wodno-ściekowej na terenie powiatu jasielskiego ma wpływ rozwój sieci wodociągowej, modernizacja ujęć wody oraz budowa systemów kanalizacji zbiorczych i oczyszczalni ścieków w ramach „Programu poprawy czystości zlewni rzeki Wisłoki – uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej w gminach Związku Dorzecza Wisłoki”, który realizowany jest przez Związek Gmin Dorzecza.

3.4.2 Jakość wód powierzchniowych.

Na podstawie wyników badań, prowadzonych w latach 2008-2009, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Rzeszowie sporządził klasyfikację stanu ekologicznego i stanu chemicznego w punktach pomiarowo-kontrolnych monitoringu wód powierzchniowych na terenie powiatu jasielskiego. Klasyfikacja stanu wód przygotowana została z pominięciem elementów hydromorfologicznych ze względu na brak danych do ich oceny (metodyki w opracowaniu). W klasyfikacji uwzględnione zostały dostępne wyniki monitoringu w zakresie elementów biologicznych: fitobentosu i makrobezkręgowców bentosowych wykonane w latach 2008-2009.

Klasyfikacja stanu ekologicznego w punktach pomiarowo-kontrolnych na rzece Wisłocie na podstawie elementów biologicznych i fizykochemicznych wykazała stan dobry w 2 punktach: Wisłoka-Krempna i Wisłoka-Gądky (powyżej ujścia Ropy). W punkcie Wisłoka-Żółków stwierdzono stan umiarkowany. Stan chemiczny wód Wisłoki sklasyfikowany został jako poniżej dobrego ze względu na przekroczenie stężenia granicznego w zakresie sumy wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych: benzo(g,h,i)peryleny i indeno (1,2,3-cd)pirenu.

Klasyfikacja stanu ekologicznego głównych dopływów Wisłoki: Ropy i Jasiołki przedstawiała się mniej korzystnie. W punkcie pomiarowo-kontrolnym Jasiołka-Jasło stan ekologiczny wód

sklasyfikowany został jako umiarkowany. W punkcie pomiarowo-kontrolnym Ropa-Topoliny stwierdzono słaby stan ekologiczny wód. O wyniku klasyfikacji zdecydowały elementy biologiczne, bowiem wskaźniki fizykochemiczne nie przekroczyły wartości granicznych ustalonych dla II klasy (stanu dobrego).

Wody rzeki Olszynki, dopływu Ropy, monitorowane były w punkcie diagnostycznym Olszynka-Święcany. Badania wykazały słaby stan ekologiczny i dobry stan chemiczny wód. Stan ekologiczny kolejnego badanego dopływu Ropy – Bednarki w punkcie pomiarowo-kontrolnym Bednarka-Wola Cieklińska określono jako umiarkowany. O wyniku klasyfikacji stanu ekologicznego wód obu dopływów Ropy decydowały elementy biologiczne.

Klasyfikacja stanu wód w punktach pomiarowo-kontrolnych zamykających jednolite części wód powierzchniowych pozwala na dokonanie klasyfikacji stanu ekologicznego i chemicznego w 3 jednolitych częściach wód powierzchniowych.

Tabela nr 4. Klasyfikacja stanu jednolitych części wód powierzchniowych badanych w latach 2008-2009 na terenie powiatu jasielskiego,

Lp	Kod jednolitej części wód powierzchniowych	Nazwa jednolitej części wód powierzchniowych	Punkt pomiarowo-kontrolny	Km rzeki	Stan ekologiczny wód	Stan chemiczny wód	Stan wód
1.	PLRW200014218199	Wisłoka od Rzeszówki do Ropy	Wisłoka-Gądki	105,5	DOBRY	PONIŻEJ DOBREGO	ZŁY
2.	PLRW200014218299	Ropa od zbiornika Klimkówka do ujścia	Ropa-Topoliny	3,0	SŁABY	-	-
3.	PLRW200014218499	Jasiołka od Chlebianki do ujścia	Jasiołka-Jasło	0,3	UMIARKOWANY	DOBRY	ZŁY

3.4.3 Ocena przydatności wód do zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia :

W 2009 r. ocenie poddano jakość wód dwóch cieków na terenie powiatu jasielskiego:

- Wisłoki, zasilającej ujęcie wód powierzchniowych dla miasta Jasła,
- Bednarki, prawego dopływu rzeki Ropy, zasilającego gminne ujęcie wody dla miejscowości Wola Cieklińska (gmina Dębowiec).

Zgodnie z przyjętym kryterium oceny, wody Wisłoki i Bednarki wykorzystywane do zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia, zakwalifikowano do kategorii A3. Są to wody wymagające wysokosprawnego uzdatniania fizycznego i chemicznego oraz dezynfekcji. O wyniku klasyfikacji wód w punkcie pomiarowo-kontrolnym Wisłoka-Żółków zdecydowały wskaźniki mikrobiologiczne: liczba bakterii grupy coli i liczba bakterii grupy coli typu kałowego oraz zawiesina ogólna. W punkcie Bednarka-Wola Cieklińska decydujące o kategorii A3 były wskaźniki mikrobiologiczne: liczba bakterii grupy coli i liczba bakterii grupy coli typu kałowego. Wartości badanych wskaźników fizykochemicznych nie przekroczyły poziomu ustalonego dla kategorii A2.

3.4.4 Ocena przydatności wód do bytowania ryb w warunkach naturalnych :

W 2009 roku badania przydatności wód do bytowania ryb w warunkach naturalnych wykonano w następujących punktach pomiarowo-kontrolnych:

- Wisłoka-Żółków,
- Olszynka-Święcany (Olszynka - dopływ Ropy),
- Bieździada-Kołaczyce (Bieździada - dopływ Wisłoki).

Cieki objęte badaniami, ujęte są w wykazach wód przeznaczonych do bytowania ryb łososiowatych i karpowatych, opracowanych dla regionu Górnej Wisły przez Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Krakowie .

Zakres badań obejmował wskaźniki fizykochemiczne istotne dla wód będących naturalnym środowiskiem życia ryb, tj.: temperaturę wody, zawiesinę ogólną, odczyn, tlen rozpuszczony, BZT₅, azot amonowy, niejonowy amoniak, azotyny, fosfor ogólny, fenole, cynk ogólny, miedź rozpuszczoną oraz twardość ogólną. Badane wskaźniki odniesiono do wartości granicznych ustalonych odrębnie dla wód będących środowiskiem bytowania ryb łososiowatych oraz dla wód będących środowiskiem bytowania ryb karpowatych.

Na podstawie badań wykonanych w 2009 r. ustalono, że w wodach Wisłoki i Olszynki nie zostały dotrzymane ustalone przepisami normy jakości, wymagane dla prawidłowego rozwoju ryb

łososiowatych. Wskaźnikami, które nie spełniały ustalonych wymagań były azotyny i w przypadku Olszynki, także fosfor ogólny. Monitorowane wody potoku Bieździada nie odpowiadały określonym w przepisach prawnych kryteriom dla środowiska życia ryb karpiowatych.

W działaniach związanych z ochroną środowiska wzrasta ranga technicznych oraz nietechnicznych metod ochrony przed powodzią i suszą, zmierzających do poprawy bilansu wodnego w poszczególnych zlewniach rzek i potoków. Istnieje duży nacisk samorządów na inwestycje związane z regulacją rzek, budową wałów przeciwpowodziowych i zbiorników wodnych.. Istotnym narzędziem będą miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego, w których określone zostaną sposoby zagospodarowania terenów narażonych na niebezpieczeństwo powodzi.

3.5 OCHRONA POWIERZNI ZIEMI.

Na terenie powiatu jasielskiego znajduje się niewielka powierzchnia gruntów wymagających rekultywacji (ok.100 ha). Większość tych gruntów (ok. 95 %) stanowią grunty na terenach kopalń Polskiego Górnictwa Nafty i Gazu. Są to tereny wokół odwiertów oraz dołów pourobkowych, jak również tereny tzw. kopanek, stanowiących pozostałość po działalności wydobywczej sprzed kilkudziesięciu lat. Sukcesywnie zmniejsza się powierzchnia gruntów zdewastowanych i zdegradowanych. Corocznie udaje się zrekultywować ok.10 ha gruntu.

Od kilku lat prowadzone są na terenie gmin powiatu jasielskiego badania gleb przez Okręgową Stację Chemiczno-Rolniczą w Rzeszowie. Podstawowym celem badań było określenie, na podstawie oceny odczynu gleby i jej żyzności, prawidłowego nawożenia gleb uprawianych rolniczo. Z badań wykonanych w latach 2007-2009 wynika, że na całym terenie powiatu jasielskiego występuje wysokie zakwaszenie. Gleby o współczynniku pH poniżej 5,5 (kwaśne i bardzo kwaśne) stanowią od 67-84% użytków rolnych i wymagają natychmiastowego wapnowania. Zawartość oznaczanych makroskładników (P_2O_5 , K_2O , Mg) w badanych glebach powiatu jasielskiego jest mocno zróżnicowana. Bez względu na typ gleby ok. 77% powierzchni gleb użytkowanych rolniczo charakteryzuje się niską i bardzo niską zasobnością w fosfor i ok. 48% powierzchni w o niskiej zawartości potasu.

4.0 OMÓWIENIE STANU REALIZACJI PRZYJĘTYCH W PROGRAMIE CELÓW I DZIAŁAŃ EKOLOGICZNYCH.

W Programie ochrony środowiska zostało sformułowanych wiele zadań niekiedy pokrywających się w treści. Wynikało z to potrzeby uwzględnienia celów i działań priorytetowych we wszelkich możliwych wariantach , co pozwoliło z kolei przy tworzeniu gminnych programów ochrony środowiska na większe pole manewru przy wyborze konkretnych własnych działań zgodnych w programem wyższego szczebla.

Informacje odnośnie stanu realizacji celów i zadań, wynikających z Programu , przedstawiono w formie zestawienia tabelarycznego . Zagadnienia podobne tematycznie zostały zgrupowane i do nich odniesiono się łącznie.

Tabela nr 5. Stan realizacji celów i zadań wynikających z Programu.

Lp	Nazwa przedsięwzięcia	Stan realizacji
4.1 Ochrona powietrza - działania nieinwestycyjne :		
1	Promowanie wśród społeczności lokalnej stosowania węgla lepszej jakości lub wymianę nośnika energii na bardziej ekologiczny. Upowszechnianie wykorzystania niekonwencjonalnych źródeł energii. Upowszechnianie stosowania paliw ekologicznych w kotłowniach i indywidualnych systemach grzewczych.	Zadanie realizowane na bieżąco. Materiały i informacje dotyczące nowych rozwiązań systemów centralnego ogrzewania , kolektorów słonecznych, stosowania paliw ekologicznych są na bieżąco udostępniane zainteresowanym jak również przekazywane do gmin celem rozpropagowania wśród mieszkańców. Należy jednak zauważyć, że z uwagi na duże koszty związane z wdrożeniem ww. rozwiązań nie spotykają się one z szerszym zastosowaniem. Z uwagi na wysokie koszty gazu ziemnego znaczna część gospodarstw domowych przeszła na opalanie tańszymi paliwami, tj. drewnem lub węglem. Ze względu na rosnące również ceny węgla kupowane są najczęściej gorsze jego gatunki.
2	Podjęcie działań , celem przygotowania do wdrażania pozwoleń na emisję zanieczyszczeń do powietrza w ramach pozwolenia zintegrowanego.	Zadanie zrealizowane. Wszystkie podmioty gospodarcze z terenu powiatu jasielskiego , na które przepisy prawa nałożyły taki obowiązek , uzyskały pozwolenia zintegrowane. Należą do nich : Evonik Carbon Black Polska , Lotos JASŁO, Lotos ASFALT, Chrom Styl , Cegielnia w Bieździadce.
3	Promowanie wdrażania w zakładach przemysłowych systemów zarządzania środowiskiem (ISO 14000). Wspieranie zakładów wdrażających systemy zarządzania środowiskiem w pozyskaniu na ten cel środków finansowych.	Zadanie w trakcie realizacji. Największe zakłady powiatu jasielskiego posiadają lub są na etapie wdrażania systemów zarządzania środowiskiem, do nich należą : ZTS GAMRAT S.A. w Jasle , LOTOS „Jasło” S.A. w Jasle , LOTOS Asphalt Sp. z o.o. w Jasle , Evonik Carbon Black Polska Sp. z o.o. w Jasle, Huta Szkła w Jasle, Nowy Styl Sp. z o.o. w Krośnie.

4	Prowadzenie systematycznej kontroli zakładów przemysłowych .	Zadanie realizowane na bieżąco. Kontrole prowadzone są przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Rzeszowie . Sprawozdania z kontroli przeprowadzonych w zakładach położonych na terenie powiatu jasielskiego są przekazywane Zarządowi i Radzie Powiatu w Jasle .
5	Poprawa warunków ruchu drogowego na terenie miasta Jasła polegająca na zwiększeniu płynności i przepustowości sieci drogowej.	Zadanie częściowo zrealizowane. Na początku 2007r. został oddany do użytku odcinek tzw. „drogi południowej” , pełniący funkcję małej obwodnicy dla miasta Jasła na kierunku Nowy Sącz – Krosno. Droga ta w znacznym stopniu odciąża ruch pojazdów samochodowych na drodze krajowej , przebiegającej przez środek miasta. Na dalszym etapie planowana jest budowa obwodnicy, tzw. obwodnicy północnej na kierunku Nowy Sącz - Tarnów – Krosno.
6	Tworzenie warunków dla intensyfikacji ruchu rowerowego w mieście, wyznaczanie układu ścieżek rowerowych.	Zadanie w trakcie realizacji. Miasto Jasło opracowało koncepcję kilkunastu tras rowerowych na swoim terenie oraz w jego bliższych i dalszych okolicach. Na etapie projektowym jest trasa rowerowa wałami przeciwpowodziowymi od mostu na rzece Ropie w m. Brzyście do mostu na rzece Wisłocy przy ul. Mickiewicza. Na terenie powiatu oznakowano ponad 200 km szlaków rowerowych, które przebiegają terenami widokowymi , obok najciekawszych zabytków i terenów przyrodniczych .
7	Przestrzeganie zasad kwalifikacji pojazdów do ruchu drogowego.	Zadanie realizowane na bieżąco. Każdy pojazd przed dopuszczeniem do ruchu musi przejść kontrolę stanu technicznego. Na terenie powiatu jasielskiego funkcjonuje 10 stacji kontroli pojazdów, w tym 2 okręgowe , mające uprawnienia w pełnym zakresie kontroli i 8 w zakresie podstawowym.
4.1 Ochrona powietrza - działania inwestycyjne :		
8	Wprowadzanie najlepszych i nowoczesnych technik spalania paliw. Stosowanie w instalacjach paliw o niskiej zawartości siarki . Zastępowanie ogrzewania piecowego ciepłem z miejskiej sieci grzewczej, rozbudowa sieci ciepłowniczej. Likwidacja lub modernizacja starych lokalnych kotłowni (np. zmiana nośnika energii na bardziej ekologiczny). Realizacja przedsięwzięć dotyczących odnawialnych źródeł energii m.in. małej retencji wodnej, stosowanie ekologicznego paliwa (np. słomy energetycznej) .	Zadania realizowane jest w zasadzie tylko w sektorze uspołecznionym oraz przez podmioty gospodarcze. Brak praktycznie realizacji tych zadań przez osoby fizyczne posiadające własne domy mieszkalne. Wszystkie lokalne kotłownie węglowe sektora uspołecznionego, spółdzielczego oraz średnich i małych podmiotów gospodarczych, zlokalizowanych na terenie miasta Jasła, zostały zlikwidowane i zastąpione kotłowniami gazowymi, bądź obiekty kubaturowe podłączone do miejskiej sieci ciepłowniczej. Na terenie Jasła funkcjonują cztery duże kotłownie węglowe. Wszystkie te kotłownie wyposażone są w wysokosprawne urządzenia odpylające i spalają węgiel o niskiej zawartości siarki (do ok. 1%). Na terenach wiejskich znaczna część kotłowni węglowych , należących przeważnie do jednostek uspołecznionych , została zmodernizowana na kotłownie gazowe. Niestety największy problem dla stanu zanieczyszczenia powietrza stwarzają paleniska domowe . Coroczny wzrost cen gazu ziemnego powoduje przechodzenie znacznej części gospodarstw domowych na opalanie drewnem i węglem. Przy wzroście również cen węgla kupowane są najczęściej gorsze jego gatunki. Duże koszty wdrożenia nowych technologii związanych ze źródłami odnawialnymi oraz ze stosowaniem biopaliw (wierzby energetycznej, słomy) powoduje słabe zainteresowanie tymi rozwiązaniami .

9	Termomodernizacja budynków mieszkalnych i użyteczności publicznej.	Zadanie realizowane na bieżąco. Wszystkie nowe budynki i budowle, zarówno sektora prywatnego jak i społecznego, budowane są w nowej technologii uwzględniającej termoizolację. Dotyczy to montażu nowej generacji okien oraz ocieplania ścian warstwą styropianu lub wełny mineralnej. Istniejące obiekty budowlane są sukcesywnie izolowane termicznie w zależności od możliwości finansowych właściciela lub zarządcy obiektu.
10	Poprawa stanu technicznego dróg gminnych i powiatowych.	Zadanie w trakcie realizacji. Stan techniczny dróg ma istotny wpływ na ilość spalanej paliwa przez pojazdy samochodowe poruszające się po tych drogach, a tym samym na stan zanieczyszczenia powietrza w obszarze ich lokalizacji. Na przestrzeni lat 2007-2009 zostało odremontowanych lub przebudowanych ponad 210 km dróg na terenie powiatu jasielskiego, w tym: – dróg gminnym - ok. 127 km – powiatowych - ok. 67 km – wojewódzkich - ok. 16 km
11	Przedsięwzięcia na rzecz poprawy stanu środowiska, w tym: - modernizacja procesów technologicznych w zakładach przemysłowych. - instalowanie w zakładach przemysłowych instalacji i urządzeń zatrzymujących zanieczyszczenia lub poprawę sprawności obecnie funkcjonujących. - wdrożenie w zakładach przemysłowych nowoczesnych technologii ograniczających szkodliwą emisję. - działania proekologiczne w zakresie gospodarki wodno-ściekowej i gospodarki odpadami.	Zadania zrealizowane w latach 2007-2009 przez największe zakłady z terenu powiatu jasielskiego: a). MP GK Sp. z o.o. w Jaśle: - modernizacja Stacji Uzdatniania Wody w Jaśle - modernizacja sieci wodociągowej – 10,2 km - rozbudowa sieci wodociągowej – 18,5 km - modernizacja sieci kanalizacyjnej – 0,8 km - rozbudowa sieci kanalizacyjnej – 6,7 km - rozbudowa sieci ciepłowniczej – 0,6 km - przyjęcie na oczyszczalnię miejską części ścieków z terenu gmin: Jasło, Dębowiec, Kołaczyce. - ok. 250 tys. m³/rok. b). Nowy Styl Sp. z o.o. w Krośnie: W Zakładzie Produkcji Metalowej w Jaśle: - zainstalowanie 4 stacji wentylacji FILTERMAX do filtracji powietrza ze stanowisk produkcyjnych – efekt: całkowite oczyszczenie powietrza i zawrócenie go do wnętrza hali produkcyjnej, - modernizacja linii galwanicznej z zastosowaniem nowej generacji wieży myjącej (skruber) do wychwytywania zw. chromu- efekt: ograniczenie emisji zw. chromu, - zmiana sposobu magazynowania surowców do produkcji pianki poliuretanowej ze zbiornikowego na paletowo-zbiorniki co wyeliminowało emisję węglowodorów podczas przeładunku surowca. W Zakładzie Przetwórstwa Tworzyw Sztucznych w Jaśle: - instalacja urządzenia DESTIMAT do odzysku wody ze ścieków przemysłowych- efekt: znaczne zmniejszenie ilości ścieków technologicznych. c). Evoniik Carbon Black Polska Sp. z o.o. w Jaśle: - budowa nowego systemu transportu gazu poreakcyjnego z pełnym wyposażeniem antyhałasowym – efekt: ograniczenie emisji hałasu, - budowa nowego filtra gazów dla suszarki linii sadzowej nr1- efekt: ograniczenie emisji pyłów, - realizacja działań technicznych mających na celu ograniczenie emisji i hałasu do środowiska (zmiana lokalizacji wentylatorów, zakup

wentylatorów z pełnym wyposażeniem antyhałasowym, zainstalowanie tłumików hałasu).

- budowa tac ochronnych i obwałowań dla zbiorników surowcowych oraz przebudowa kanalizacji deszczowej- efekt : zabezpieczenie środowiska gruntowo - wodnego przed zanieczyszczeniem,
- budowa nowego pieca suszarki z wykorzystaniem do opalania gazów poreakcyjnych- efekt : wyeliminowanie jako paliwa gazu ziemnego,
- budowa nowego filtra produkcyjnego linii sadzowej nr1- efekt : o graniczenie emisji pyłów i hałasu oraz ilości powstających odpadów.

d). LOTOS Asfalt Sp. z o.o. w Gdańsku – Zakład Produkcyjny w Jaśle :

- wymiana dopalacza katalitycznego na wysokosprawny dopalacz termiczny – efekt : ograniczenie emisji węglowodorów,
- modernizacja węzła mycia olejowego gazów pooksydacyjnych - efekt : ograniczenie emisji węglowodorów,
- modernizacja systemu ciepłowniczego- efekt : ograniczenie emisji zanieczyszczeń,
- hermetyzacja procesu ekspedycji asfaltów – efekt : wyeliminowanie emisji węglowodorów.

e). LOTOS Jasło Sp. z o.o. w Jaśle :

- modernizacja zakładowej oczyszczalni ścieków – rozbudowa o część biologiczną,
- uruchomienie instalacji do regranulacji odpadów tworzyw sztucznych co pozwala na powtórne ich wykorzystanie,
- modernizacja 11 zbiorników magazynowych w zakresie ograniczenia emisji węglowodorów do powietrza i do gleby (wykonanie tac przeciwozlewniczych z systemem kanalizacyjnym wraz z separatorami i czujnikami węglowodorów, wymiana zaworów oddechowych oraz armatury kontrolno-pomiarowej).

e). Huta Szkła S.A. w Jaśle :

- remont i przebudowa instalacji odpylających na piecu dwubasenowym nr 5 oraz na piecach donicowych nr 3, 4 i 6 co pozwoliło na ograniczenie emisji pyłów i zw. metali ,
- modernizacja kotłów odzysknicowych ciepła oraz wykonanie nowych nagrzewnic na wannach szklarskich nr1 i nr2 co pozwoliło na wyłączenie z eksploatacji kotłowni zakładowej i likwidację emisji zanieczyszczeń z tej kotłowni,
- modernizacja linii stłuczki oraz linii naważania surowców pozwoliła na całkowitą likwidację emisji pyłów z tych procesów.

f). Zakłady Tworzyw Sztucznych GAMRAT S.A. w Jaśle :

- zainstalowanie wysokosprawnego urządzenia odpylającego na młynie nr6 – efekt : ograniczenie emisji pyłów,
- odwodnienie tacy wentylatorów wyciągowych w Zakładzie Wykładzin - efekt : zabezpieczenie środowiska gruntowo - wodnego przed zanieczyszczeniem,
- usunięcie z terenu zakładu odpadów azbestowych - stanowiących pokrycie 3 wiat.

g). Zakłady Przemysłu Owocowo-Warzywnego PEKTOWIN S.A. w Jaśle :

- budowa instalacji enzymowania i dodatkowego odwadniania wyłoków - odpadów z procesu produkcji pektyny – efekt : ograniczenie

		ilości powstających odpadów. h). MASONITE PL Sp. z o.o. w Jaśle : – budowa instalacji do brykietowania i termicznego przekształcania odpadów płyt drewnopochodnych co pozwoliło na zagospodarowanie odpadów z odzyskiem energii. i). Fabryka Armatyr JAFAR S.A. w Jaśle : - zakup oczyszczarek przelotowo-hakowych wraz z systemem odpylającym (cyklon+filtry tkaninowe) - efekt : ograniczenie emisji pyłów, - wykonanie I etapu zabudowy dźwiękochłonnej wentylatorów żeliwiaków – efekt: zmniejszenie emisji hałasu, - zastąpienie wózków widłowych na olej napędowy nowymi na gaz propan -butan - efekt : zmniejszenie emisji spalin, - zakup obrabiarek sterowanych numerycznie- efekt : zmniejszenie ilości powstających odpadów.
4.2 Ochrona przed hałasem :		
12	Opracowanie map akustycznych dla obszarów położonych wzdłuż głównych ulic. Opracowanie programów ograniczania hałasu na obszarach o intensywniej zabudowie położonych w pobliżu dróg o dużym natężeniu ruchu.	Zadanie niezrealizowane. W myśl przepisów ustawy Prawo ochrony środowiska zarządzający drogą, linią kolejową lub lotniskiem zaliczonymi do obiektów, których eksploatacja może powodować negatywne oddziaływanie akustyczne na znacznych obszarach, sporządza co 5 lat mapę akustyczną terenu, na którym eksploatacja obiektu może powodować przekroczenie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku. Drogi, linie kolejowe i lotniska, których eksploatacja może powodować negatywne oddziaływanie akustyczne na znacznych obszarach, dla których jest wymagane sporządzenie map akustycznych określa rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 grudnia 2006r. , zgodnie z którym do obiektów, których eksploatacja może powodować negatywne oddziaływanie akustyczne na znacznych obszarach, zalicza się: z dniem wejścia w życie rozporządzenia: - drogi, po których przejeżdża ponad 6 000 000 pojazdów rocznie - linie kolejowe, po których przejeżdża ponad 60 000 pociągów rocznie. z dniem 1 stycznia 2011r.: - drogi, po których przejeżdża ponad 3 000 000 pojazdów rocznie - linie kolejowe, po których przejeżdża ponad 30 000 pociągów rocznie. Na terenie powiatu jasielskiego negatywne oddziaływanie akustyczne na tereny przyległe może powodować eksploatacja dwóch dróg krajowych: - nr 28 Przemyśl – Wadowice - nr 73 Jasło – Wiśniówka Obecnie droga krajowa Przemyśl – Wadowice w obrębie miasta Jasła biegnie tzw. „drogą południową”. Droga ta na długości kilkuset metrów wyposażona jest w ekrany dźwiękochłonne.
13	Wprowadzanie do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego zapisów odnoszących standardów akustycznych dla poszczególnych terenów.	Zadanie niezrealizowane. Niewiele gmin z terenu powiatu jasielskiego ma opracowane i przyjęte uchwałą rady gminy miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego a w tych planach, które obowiązują gminy nie uznały potrzeby określania standardów akustycznych dla poszczególnych terenów.
14	Ograniczanie negatywnego wpływu zakładów przemysłowych na klimat akustyczny miasta Jasła.	Zadanie zrealizowane. Problem uciążliwości akustycznej zakładów przemysłowych był przedmiotem postępowania administracyjnego w stosunku do podmiotów

		gospodarczych zlokalizowanych na terenie byłej rafinerii (aktualnie Lotos „Jasło” S.A.). Na ich uciążliwość skarżyli się mieszkańcy terenów sąsiadujących z rafinerią. Podkarpacki Urząd Wojewódzki wraz ze Starostwem zobowiązały ww. podmioty gospodarcze do opracowania przeglądu ekologicznego w zakresie identyfikacji źródeł hałasu na swoim terenie. W oparciu o wyniki tego przeglądu zobowiązano wskazane podmioty do realizacji określonych w przeglądzie zadań, mających na celu wyeliminowanie przekroczeń dopuszczalnego natężenia hałasu poza granicami rafinerii. Przeprowadzone po realizacji ww. zadań badania akustyczne wykazały spełnienie obowiązujących norm.
15	Budowa ekranów dźwiękochłonnych na terenie miasta Jasła w miejscach nasilonej emisji hałasu.	Zadanie zrealizowane. Ekran akustyczny został zainstalowany wzdłuż „drogi południowej”. Ekran ten zainstalowano już na etapie realizacji ww. inwestycji w miejscach największego oddziaływania akustycznego drogi na tereny przyległej zabudowy mieszkalnej.
16	Kontynuacja budowy tzw. „drogi południowej” w Jasle. Budowa obwodnicy dla miasta Jasła.	Zadanie częściowo zrealizowane. „Droga południowa” została oddana do użytkowania 2007r. natomiast obwodnica „północna” dla miasta Jasła jest w sferze planów władz miejskich.
4.3 Ochrona i kształtowanie stosunków wodnych:		
17	Współpraca z odpowiednimi organami i instytucjami w zakresie monitorowania jakości wód oraz wykrywania i likwidowania źródeł zanieczyszczeń.	Zadanie realizowane na bieżąco. Monitoring wód na terenie powiatu prowadzi Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska – Delegatura w Jasle. Wyniki badań monitoringowych przedstawiane są co roku Radzie Powiatu w Jasle oraz zamieszczane są na stronie internetowej Starostwa i WIOŚ.
19	Realizacja porozumień samorządowych zmierzających do racjonalnych rozwiązań w zakresie zaopatrzenia w wodę i odprowadzania ścieków. Modernizacja sieci wodociągowych, ujęć wody i stacji uzdatniania wody, zmierzających do racjonalizacji gospodarowania zasobem wodnym oraz spełniania standardów europejskich. Nawiązywanie współpracy z władzami samorządowymi jednostek sąsiadujących z powiatem jasielskim dla zapewnienia ochrony wód w zlewniach oraz wspólnego rozwiązywania problemów dotyczących gospodarki wodnej. Współpraca samorządów i odpowiednich instytucji w celu pozyskiwania środków finansowych na zadania związane z rozwojem infrastruktury kanalizacyjnej.	Zadanie w trakcie realizacji. Dla rozwiązywania problemów gospodarki wodno-ściekowej, między innymi na terenie powiatu jasielskiego i niektórych gmin ościennych, został powołany Związek Gmin Dorzecza Wisłoki. Dzięki staraniom Związku, otrzymał on z Unii Europejskiej dofinansowanie projektu pn. „Program poprawy czystości zlewni rzeki Wisłoki - uporządkowanie gospodarki wodno - ściekowej w gminach Związku”, realizowanego na terenie 16 gmin zrzeszonych w Związku. Koszt tego zadania wyniósł 48 mln euro. Projekt uzyskał średnie dofinansowanie na poziomie 84 % z Funduszu Spójności. W ramach projektu powstało ponad 600 km sieci kanalizacyjnej, 90 km sieci wodociągowej, 10 nowych oczyszczalni ścieków, zmodernizowane 4 oczyszczalnie ścieków i 2 stacje uzdatniania wody. Gmina Nowy Żmigród jest w trakcie realizacji inwestycji obejmującej budowę gminnej oczyszczalni ścieków oraz ponad 33 km kanalizacji sanitarnej. Koszt realizacji zadania wynosi ok. 15 mln zł. Na tą inwestycję gmina pozyskała dofinansowanie z Regionalnego Programu Operacyjnego woj. podkarpackiego w wysokości 67,4 %. Gmina Brzyska jest jedyną gminą powiatu jasielskiego, która do chwili obecnej nie podjęła działań związanych z uporządkowaniem gospodarki wodno-ściekowej.
20	Rozbudowa sieci wodociągowej na terenie miasta Jasła – osiągnięcie wskaźnika bliskiego 100% zwodociągowania miasta. Opracowanie koncepcji systemowego dostarczenia wody do gmin sąsiadujących z miastem	Zadanie częściowo zrealizowane. Miasto Jasło posiada zmodernizowane ujęcie wód powierzchniowych na rzece Wisłocy, użytkowane przez MP GK. Ujęcie wody pokrywa 95,6 % aktualnego zapotrzebowania wody dla mieszkańców miasta, reszta to jest zaopatrzenie z indywidualnych studni właścicieli posesji. Z ujęcia MP GK

	Jasło, w oparciu o duże rezerwy zasobów wodnych w ujęciu miejskim – podpisanie stosownych porozumień międzygminnych o realizacji koncepcji dostarczania wody (miasto Jasło -gminy:Dębowiec,Jasło,Kołaczyce,Tarnowiec.	zaopatrywane są w niewielkim zakresie niektóre (podmiejskie) miejscowości należące do gminy Jasło. Aktualnie stopień wykorzystania wody ze zmodernizowanego ujęcia wynosi 35 - 40 %. Istnieją zatem duże możliwości dostarczenia dobrej jakości wody pitnej dla gmin ościennych . Wymaga to jednak ze strony tych gmin rozważenie takiej możliwości.
21	Opracowanie koncepcji skierowania zanieczyszczeń kanalizacyjnych z terenów leżących wokoło planowanego zbiornika wodnego Kąty -Myscowa poniżej zbiornika. Przygotowanie koncepcji gospodarki wodno-ściekowej w zlewni zbiornika Kąty Myscowa, z uwzględnieniem zwiększonego zagrożenia ze strony ruchu turystycznego i osadniczego wokół projektowanego zbiornika .	Zadanie jest w częściowej realizacji. Problematyka gospodarki wodno-ściekowej w obszarze planowanego zbiornika wodnego Kąty - Myscowa jest już uwzględniana w rozwiązyaniach projektowych kanalizacji gminnych w terenach otaczających przyszły zbiornik (dotyczy to gminy Krempna i Nowy Żmigród). Szczegółowe opracowania związane z zagrożeniami ze strony ruchu turystycznego i osadniczego wokół projektowanego zbiornika będą wykonywane na poszczególnych etapach projektowania zbiornika.
22	Organizowanie i koordynowanie działań samorządowych w zakresie monitorowania realizacji zbiornika wodnego Kąty – Myscowa . Pozyskiwanie instytucji, osób opinii publicznej i autorytetów naukowych na rzecz realizacji tej inwestycji .	Zadanie prowadzone sukcesywnie. Od wielu lat gminy powiatu jasielskiego , Związek Gmin Dorzecza Wisłoki , władze szczebla powiatowego i wojewódzkiego prowadzą działania w zakresie monitorowania realizacji zbiornika wodnego Kąty-Myscowa. Rada Powiatu Jasielskiego wielokrotnie występowała do Rządu i Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej oraz władz wojewódzkich i posłów z terenu Podkarpacia o poparcie projektu budowy tego zbiornika. Dzięki wieloletnim staraniom Pana Marszałka Stanisława Zająca udało się opracować większość niezbędnych dokumentów , ekspertyz i badań przygotowawczych dla tego zamierzenia inwestycyjnego. Zgodnie z informacją Regionalnego Dyrektora Gospodarki Wodnej w Krakowie (inwestora) ww. zadanie inwestycyjne planowane jest do realizacji od 2013r. pod warunkiem : – uzyskania decyzji środowiskowej na realizację przedsięwzięcia , – opracowania projektu budowlanego , – pozyskania na tern cel środków finansowych.
23	Ograniczenie negatywnego wpływu na środowisko zanieczyszczeniami pochodzącymi z działalności rolniczej.	Zadanie nie wymaga podejmowania działań. Z uwagi na trudne warunki gospodarowania działalność rolnicza na terenie powiatu jasielskiego jest w dużym stopniu ograniczona. Istniejące gospodarstwa rolne to gospodarstwa indywidualne o niewielkiej powierzchni , funkcjonujące dla zaspokojenia własnych potrzeb. Niewielka opłacalność prowadzenia działalności rolniczej oraz wysokie ceny nawozów i środków ochrony roślin przyczyniły się do znacznego zmniejszenia ich stosowania. Na dzień dzisiejszy nie ma zagrożeń dla wód powierzchniowych i podziemnych wynikających z nadmiernego stosowania nawozów i środków ochrony roślin. Również wiele gospodarstw zlikwidowało hodowlę zwierząt domowych (przede wszystkim krów i owiec) co przyczyniło się do eliminowania zagrożeń związanych z przetrzymywaniem oraz nawożeniem pól gnojowicą.
24	Wspieranie i egzekwowanie działań zmierzających do efektywnego oczyszczania ścieków w zakładach przemysłowych. Wspieranie stosowania racjonalnych technologii gospodarowania zasobem wodnym w zakładach przemysłowych. Współpraca z odpowiednimi organami i insty-	Zadanie realizowane na bieżąco. Z uwagi na wysokie koszty związane z opłatami za korzystanie ze środowiska wiele zakładów podejmuje działania w zakresie ograniczenia ilości zużywanej wody dla celów przemysłowych a tym samym ograniczenia ilości powstających ścieków. Dotyczy to przede wszystkim wprowadzania nowych, bardziej oszczędnych technologii, zamykania wód w tzw. obiegi zamknięte , podnoszenia sprawności urządzeń oczyszczających ścieki.

	tucjami w zakresie wykrywania i likwidowania źródeł zanieczyszczeń kanalizacyjnych.	Prowadzone systematyczne kontrolne badania oczyszczanych ścieków przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska pozwalają na ocenę właściwej pracy zakładowych oczyszczalni ścieków. W przypadku niedotrzymywania przez oczyszczalnie dopuszczalnych wskaźników w ściekach naliczane są przez WIOŚ kary. Kary te są istotnym instrumentem prawnym zmuszającym użytkowników oczyszczalni do jej prawidłowej eksploatacji.
25	Utworzenie bezpośredniej i pośredniej strefy ochrony ujęcia wody dla miasta Jasło.	Zadanie częściowo zrealizowane. Decyzją Starosty Jasielskiego została w 2004r. utworzona strefa bezpośrednia dla ujęcia wód powierzchniowych dla miasta Jasła, zlokalizowanego na rzece Wisłocie powyżej rafinerii. Swym zasięgiem mieści się w terenie stanowiącym własność użytkownika ujęcia, tj. MPGK. Strefa pośrednia dla tego ujęcia nie została utworzona. Powodem tego jest duży zasięg tej strefy, sięgający praktycznie do źródeł rzeki Wisłoki. Jest więc to zagadnienie bardziej złożone, ingerujące w sposób zagospodarowania gmin położonych powyżej ujęcia wody. Taką strefę tworzy Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Krakowie na wniosek użytkownika ujęcia.
4.4 Ochrona przyrody, krajobrazu i różnorodności biologicznej:		
26	Wytypowanie obszarów użytkowanych rolniczo o dużych walorach przyrodniczych oraz współudział w opracowaniu zasad ich użytkowania.	Zadanie w trakcie realizacji. Istnieją w powiecie jasielskim tereny rolnicze o wysokich walorach przyrodniczych, szczególnie chodzi o tereny położone w dolinach rzek, porośnięte częściowo lasami łęgowymi. Aktualnie dla wytypowanych terenów o dużych walorach przyrodniczych prowadzona jest inwentaryzacja przyrodnicza w związku z projektowanymi obszarami ochrony siedliskowej: Wisłoka z Dopływami, Łąki nad Młynówką czy tereny m. Józefowa i Woli Dębowieckiej.
27	Ochrona walorów przyrodniczych Magurskiego Parku Narodowego, parków krajobrazowych rezerwatów przyrody, zespołów przyrodniczo-krajobrazowych, użytków ekologicznych.	Zadanie zrealizowane. Magurski Park Narodowy i Zespół Karpackich Parków Krajobrazowych posiadają pełną inwentaryzację przyrodniczą oraz plany ochronne dla swoich terenów. Plany te są opracowywane na okres 10 lat i określają szczegółowo zasady ochrony poszczególnych elementów przyrody, zadania niezbędne dla ochrony walorów przyrodniczych, możliwości rozwoju gospodarczego i turystycznego regionu.
28	Identyfikacja zbiorowisk roślinnych i biotopów wymagających specjalnej troski. Zgłaszanie propozycji obiektów i obszarów o wysokich walorach przyrodniczych do objęcia formami ochrony przyrody na terenie powiatu. Opracowanie dokumentacji wstępnych dla nowych form ochrony przyrody. Dokumentowanie stanowisk gatunków roślin i zwierząt objętych ochroną gatunkową, zwłaszcza gatunków zagrożonych lub narażonych; objęcie ochroną ich stanowisk oraz siedlisk.	Zadanie realizowane sukcesywnie. Takie badania prowadzone są przez środowiska akademickie w Magurskim Parku Narodowym. Wszelkie propozycje objęcia formami ochrony przyrody rozpatruje aktualnie Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Rzeszowie. Na terenie powiatu jasielskiego, poza Magurskim Parkiem Narodowym, są fragmenty 2 parków krajobrazowych: Jaśliskiego Parku Krajobrazowego i Parku Krajobrazowego Pasma Brzanki oraz Obszar Chronionego Krajobrazu Beskidu Niskiego. Powiat posiada również dwa rezerwaty: Gólesz i Liwocz oraz ponad 40 pomników przyrody. Do europejskiej sieci ekologicznej NATURA 2000 włączony został obszar specjalnej ochrony siedlisk „Ostoja Magurska” oraz obszar ochrony ptaków na obszarze Beskidu Niskiego. Lista wyżej wymienionych form ochrony przyrody nie jest listą zamkniętą i uzupełniana jest w ramach prowadzonych badań przyrodniczych i zgłoszeń do RDOŚ w Rzeszowie. Na liście potencjalnych obszarów ochrony siedliskowej są: Wisłoka z Dopływami, Łąki nad Młynówką, Liwocz, Gólesz, Las Niegłowicki, Józefów-Wola Dębowiecka. Kościół w Skalniku.

		Na terenie powiatu jasielskiego zlokalizowanych jest ok. 20 obiektów objętych ochroną konserwatora zabytków. Są to dwory, pałace, oficyny, spichlerze , kuźnie dworskie , zabudowania gospodarskie i zabytkowe cmentarze wojenne i wyznaniowe wraz z towarzyszącymi im parkami podworskimi oraz zielenią wysoką i niską.
29	Wdrażanie programów ochrony terenów zieleni w mieście Jasle i gminach powiatu jasielskiego .	Zadanie realizowane w niewystarczającym zakresie. Zadania ochrony zieleni realizowane przez gminy są zróżnicowane w zależności od ich charakteru i wielkości obszaru zieleni znajdujących się na ich terenie. Generalnie gminy wiejskie nie posiadają opracowanych programów czy planów ochrony terenów zielonych. Działania ochronne ograniczają się do bieżących zabiegów pielęgnacyjnych. W mieście Jasle zieleń miejska jest ujęta w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego. Najważniejszym elementem tej zieleni jest park miejski , który w ramach programu rewitalizacji , finansowanego ze środków unijnych , został w latach 2005 - 2006 kompleksowo zmodernizowany. W ramach tego przedsięwzięcia , poza przebudową i budową architektury parkowej , wyeliminowano liczne zdeformowane i nie wyselekcjonowane, samosiewy deprecjonujące przestrzeń parku, usunięto wszystkie drzewa chore i zamierające oraz wprowadzono nową, wielopiętrową roślinność ozdobną. Pozostałe tereny zielone objęte są stałą opieką . Corocznie miasto prowadzi zabiegi pielęgnacyjne istniejącego drzewostanu oraz nowe nasadzenia zieleni jedno i wieloletniej.
30	Współpraca transgraniczna Powiatu Jasielskiego z Powiatem Bardejowskim w zakresie ochrony dziedzictwa przyrodniczego obszarów przygranicznych.	Zadanie realizowane na bieżąco. Porozumienie o partnerskiej współpracy Powiatu Jasielskiego, Powiatu Bardejowskiego, Miasta Jasła i miasta Bardejów w celu wszechstronnego rozwoju współpracy przygranicznej oraz przyjaznych kontaktów zobowiązuje między innymi do działań na rzecz ochrony środowiska , w tym szczególnie zmierzających do zachowania norm i standardów obowiązujących w Unii Europejskiej i na świecie. Taka wymiana informacji w zakresie ochrony środowiska była prowadzona szczególnie w zakresie identyfikacji zagrożeń o charakterze transgranicznym. W zakresie ochrony przygranicznych obszarów przyrodniczych taka współpraca została nawiązana przez Zespół Karpackich Parków Krajobrazowych w Krośnie z podobnym odpowiednikiem po stronie słowackiej CHAKO Wychodne Karpaty. Tereny obu parków sąsiadują ze sobą wzdłuż granicy państwa od Cisnej do miejscowości Baranie w powiecie jasielskim. Współpraca ta polega głównie na wymianie informacji odnośnie środowiska przyrodniczego po obu stronach granicy , w tym szczególnie identyfikacji znaczących siedlisk przyrodniczych oraz obszarów Natura 2000 , jak również zmian przepisów krajowych.
31	Pielęgnacja i konserwacja pomników przyrody .	Zadanie realizowane na bieżąco. Pielęgnację i konserwację pomników przyrody prowadzą właściciele lub zarządcy terenów, na których się znajdują, pod nadzorem wojewódzkiego konserwatora przyrody. Działania w powyższym zakresie prowadzone były między innymi w parku otaczającym szpital jasielski ze środków wojewódzkiego i powiatowego funduszu ekologicznego. Pomniki przyrody na terenach osób fizycznych są konserwowane w ramach funduszy będących z gestii konserwatora przyrody.
32	Racjonalne , zgodnie z zasadami przyrody ,	Zadania prowadzone są na bieżąco.

	użytkowanie zasobów leśnych (drewna , płodów runa leśnego i zwierzyny) . Utrzymywanie i wzmacnianie społeczno-ekonomicznej funkcji lasów .	Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Krośnie uzyskała certyfikację w ramach procesu certyfikacji FSC (Forest Stewardship Council) gospodarki leśnej. Wszystkie podległe RDLP nadleśnictwa zobowiązane są do przestrzegania Międzynarodowych Zasad i Kryteriów FSC dot. między innymi racjonalnego, przyjaznego dla przyrody, użytkowania lasów. Realizacja celu dotyczącego zwiększenia lesistości uzyskała wsparcie ze środków UE w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich (działanie nr 5 - zalesianie gruntów rolnych). Obsługę tego działania prowadzi Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa. Działanie to obejmuje wsparcie procesu zalesiania gruntów rolnych niestanowiących własności Skarbu Państwa, a następnie zapewnienie właściwej pielęgnacji nowych nasadzeń we wczesnych etapach ich rozwoju. Zalesienia te dostosowane są do lokalnych warunków siedliskowych i krajobrazowych , zgodnie z wymogami określonymi w krajowych wytycznych w sprawie uporządkowania przestrzeni rolno-leśnej. Dla wszystkich lasów niestanowiących własności Skarbu Państwa oraz wspólnot leśnych , położonych na terenie powiatu jasielskiego , opracowane zostały uproszczone plany urządzania lasu. Plany te warunkują ciągłość użytkowania lasów oraz racjonalną gospodarkę leśną. Nadzór nad wyżej wymienionymi lasami prowadzi w imieniu Starosty Jasielskiego Nadleśnictwa : Dukla i Kołaczyce na podstawie stosownych porozumień.
4.5 Przeciwdziałanie poważnym awariom:		
33	Systematyczna weryfikacja listy potencjalnych sprawców awarii przemysłowych .	Zadanie realizowane na bieżąco. Komendant Wojewódzkiej Państwowej Straży Pożarnej prowadzi rejestr substancji niebezpiecznych, zlokalizowanych na obszarze między innymi powiatu jasielskiego. Ponadto przyjmuje programy zapobiegania awariom od zakładów o zwiększonym i dużym ryzyku oraz raporty bezpieczeństwa od zakładów o dużym ryzyku wystąpienia awarii , jak również prowadzi kontrole zakładów w zakresie spełnienia wymogów bezpieczeństwa. Sporządza zewnętrzne plany operacyjno-ratownicze dla terenów narażonych na skutki awarii przemysłowych, położonych poza zakładem o dużym ryzyku.
34	Wyznaczanie optymalnych tras przewozu substancji niebezpiecznych.	Zadanie realizowane na bieżąco. Przewóz materiałów szczególnie niebezpiecznych przewoźnik obowiązany jest każdorazowo zgłaszać wojewódzkim komendom policji , które przekazują taką informację powiatowym i miejskim komendom straży pożarnej, zlokalizowanym na terenach przez które będzie prowadzony transport . Materiały inne niż szczególnie niebezpieczne są przewożone po drogach publicznych na zasadach określonych w przepisach o ruchu drogowym oraz przepisach o przewozie drogowym towarów niebezpiecznych. Najbardziej istotnym zagadnieniem przewozu substancji niebezpiecznych na terenie powiatu jasielskiego stwarza transport tranzytowy tych towarów przez miasto Jasło (szczególnie chodzi tu o transport paliw i materiałów ropopochodnych do zakładów zlokalizowanych na terenie byłej rafinerii). Oddanie do eksploatacji tzw. „drogi południowej” pozwoliło na wyeliminowanie tych zagrożeń z obszarów zwartej zabudowy miejskiej. Zakaz ruchu samochodów ciężarowych do ZTS Gamrat od strony Jasła zlikwidował również zagrożenia dla mieszkańców osiedli przy ul. Mickiewicza. Całkowita likwidacja zagrożeń związanych z przewozem substancji niebezpiecznych na terenie Jasła będzie możliwa po realizacji obwodnicy północnej.

35	Stworzenie i prowadzenie systemu informowania społeczeństwa o możliwościach wystąpienia poważnych awarii i ostrzegania w sytuacji wystąpienia zagrożenia.	Zadanie realizowane na bieżąco. System ten funkcjonuje w ramach służb reagowania kryzysowego powołanych na każdym szczeblu administracji rządowej i samorządowej.
36	Współpraca transgraniczna Powiatu Jasielskiego z Powiatem Bardejowskim w zakresie utworzenia systemu informowania i szybkiego reagowania na sytuacje zagrożenia dla środowiska naturalnego.	Zadanie realizowane na bieżąco. Podstawą współpracy z powiatem bardejowskim w zakresie wzajemnego informowania i reagowania w sytuacjach zagrożenia dla środowiska naturalnego jest porozumienie o partnerskiej współpracy Powiatu Jasielskiego, Powiatu Bardejowskiego, miasta Jasła i miasta Bardejów w celu wszechstronnego rozwoju współpracy przygranicznej oraz przyjaznych kontaktów zawarte w 2000r. Współpraca międzynarodowa organizowana jest również przez Komendę Wojewódzką Państwowej Straży Pożarnej w Rzeszowie oraz Wydział Zarządzania Kryzysowego U.W. w Rzeszowie. Dotyczy ona między innymi udziału we wspólnych ćwiczeniach i szkoleniach, pracach komisji roboczych (np. posiedzenie Komisji ds. Klęsk Żywiolowych Euroregionu Karpaty, której spotkanie zorganizowane w Koszycach, poświęcone było opracowaniu planu działań w strefach przygranicznych oraz ich koordynacji w razie wystąpienia klęsk żywiołowych).
37	Wzmoczone kontrole pojazdów przewożących materiały niebezpieczne.	Zadanie realizowane na bieżąco. Kontrole prowadzone są systematycznie przez inspekcję transportu drogowego, policję, straż pożarną oraz inspekcję ochrony środowiska.
4.6 Edukacja ekologiczna:		
38	Uwzględnianie problematyki ekologicznej w szkolnych programach nauczania.	Zadanie realizowane na bieżąco. Programy nauczania wszystkich typów szkół uwzględniają szeroki wachlarz zagadnień związanych z edukacją ekologiczną uczniów.
39	Informowanie mieszkańców o stanie środowiska i działaniach na rzecz jego ochrony.	Zadanie realizowane na bieżąco. Na stronie internetowej powiatu jasielskiego (pod zakładką ochrona środowiska) znajdują się aktualizowane co roku informacje o stanie środowiska w powiecie jasielskim. Również dostępne są takie dokumenty jak: Program ochrony środowiska oraz Plan gospodarki odpadami dla powiatu jasielskiego wraz ze sprawozdaniami i raportami z ich realizacji. Na bieżąco umieszczane są także inne informacje dotyczące problematyki ochrony środowiska. Zagadnienia związane z ochroną środowiska w powiecie jasielskim można znaleźć na stronach internetowych Urzędu Miasta Jasła oraz Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Rzeszowie.
40	Działalność edukacyjna wśród mieszkańców powiatu w celu zapobiegania nielegalnego pozyskiwania kruszywa (otoczków) z dna rzeki Wisłoki.	Zadanie zrealizowane. Tut. Starostwo kilkakrotnie występowało do wójtów gmin powiatu jasielskiego o rozpowszechnienie wśród mieszkańców informacji dotyczących zagrożeń wynikających z nielegalnego poboru otoczków i żwiru z koryt potoków i rzek. Aktualnie nie odnotowuje się przypadków nielegalnego poboru otoczków i żwiru z dna rzek i potoków.
41	Współdziałanie z mediami w zakresie prezentacji stanu środowiska i działaniach na rzecz jego ochrony.	Zadanie realizowane na bieżąco. Starostwo, gminy oraz instytucje kontrolne w zakresie ochrony środowiska współdziałają na bieżąco z mediami.
42	Współpraca władz lokalnych ze szkołami,	Zadanie realizowane na bieżąco.

	organizacjami pozarządowym w celu wykorzystania różnorodnych form edukacji ekologicznej.	Od wielu lat Starostwo ściśle współpracuje ze szkołami wszystkich typów oraz organizacjami pozarządowymi w zakresie edukacji ekologicznej. Ze środków powiatowego funduszu ekologicznego wspierane są międzyszkolne konkursy i olimpiady wiedzy ekologicznej o zasięgu ponadgminnym oraz inne inicjatywy związane z ekologią, np. zbieranie baterii, zbieranie śmieci wzdłuż tras turystycznych, sprzątanie świata. Przez wiele lat Starostwo było koordynatorem na szczeblu powiatu corocznej akcji sprzątania świata.
43	Organizowanie programów edukacyjnych dotyczących ochrony wód i oszczędnego gospodarowania zasobem wodnym wśród społeczności lokalnej.	Zadanie realizowane na bieżąco. W ramach realizacji projektu pn. „Program poprawy czystości zlewni rzeki Wisłoki” .Związek Gmin „Dorzecza Wisłoki” oraz gminy z terenu powiatu prowadziły szereg spotkań informacyjnych i konsultacyjnych z mieszkańcami dotyczących sposobu rozwiązania problemów gospodarki wodno-ściekowej na terenach gmin. Problematyka związana z gospodarowaniem wodami była i jest przedmiotem wielu konkursów i olimpiad organizowanych dla młodzieży szkolnej.

5.0 ANALIZA WYDATKÓW INWESTYCYJNYCH PONIESIONYCH NA OCHRONĘ ŚRODOWISKA .

Wielkość oraz strukturę wydatków na ochronę środowiska w powiecie jasielskim podano w oparciu o dane statystyczne zawarte w rocznikach GUS . Z uwagi na brak w aktualnie dostępnych sprawozdaniach GUS danych za 2009 rok analizą objęto tylko lata 2007 i 2008.

Zgodnie danymi statystycznymi wydatki ogółem na ochronę środowiska w powiecie wynosiły : w 2007r – 25696,8 tys. zł a w 2008r. - 35906,5 tys. zł. Największe jednak wydatki na ochronę środowiska były realizowane w 2009r. w związku z wejściem w końcową fazę wykonania projektu pn. „Program poprawy czystości zlewni rzeki Wisłoki - uporządkowanie gospodarki wodno - ściekowej w gminach Związku”.

Szczegółową analizę wydatków inwestycyjnych na ochronę środowiska w powiecie jasielskim w rozbiciu na poszczególne działy ochrony środowiska przedstawiają poniższe zestawienia tabelaryczne.

Tabela nr 6. Wydatki inwestycyjne na ochronę środowiska i na gospodarkę wodną w 2007r.

Wyszczególnienie	Wydatki na ochronę środowiska				Wydatki na gospodarkę wodną	
	ogółem	w tym na			ogółem	w tym na ujęcia i doprowadzenia wody
		ochronę powietrza atmosferycznego i klimatu	gospodarkę ściekową i ochronę wód	gospodarkę odpadami, ochronę i przywrócenie wartości użytkowej gleb oraz wód podziemnych i powierzchniowych		
POWIAT JASIELSKI	25696,8	9489,3	13037,7	1767,5	17430,6	3399,0
Gmina miejska Jasło	14068,8	9326,0	1752,9	1587,5	16581,8	2934,5
Gminy wiejskie Dębowiec	1270,5	-	1270,5	-	386,9	386,9
Jasło	7446,8	-	7266,8	180,0	-	-
Kołaczyce	1603,0	-	1603,0	-	20,0	20,0
Krempna	19,7	-	19,7	-	360,4	29,6
Nowy Żmigród	-	-	-	-	-	-
Osiek Jasielski	48,0	-	48,0	-	46,5	28,0
Skołyszyn	1183,1	163,3	1019,8	-	35,0	-
Tarnowiec	57,0	-	57,0	-	-	-
Brzyska	-	-	-	-	-	-

Tabela nr 7. Wydatki inwestycyjne na ochronę środowiska i na gospodarkę wodną w 2008r.

Wyszczególnienie	Wydatki na ochronę środowiska				Wydatki na gospodarkę wodną	
	ogółem	w tym na			ogółem	w tym na ujęcia i doprowadzenia wody
		ochronę powietrza atmosferycznego i klimatu	gospodarkę ściekową i ochronę wód	gospodarkę odpadami, ochronę i przywrócenie wartości użytkowej gleb oraz wód podziemnych i powierzchniowych		
w tys. zł						
POWIAT JASIELSKI	35906,5	13101,6	16873,3	3998,9	21471,6	5518,8
Gmina miejska Jasło	19632,3	13101,6	759,4	3998,9	19981,8	4169,3
Gminy wiejskie Dębowiec	2082,9	-	2082,9	-	1321,2	1321,2
Jasło	181,9	-	21,6	-	-	-
Kołaczyce	2347,6	-	2347,6	-	28,3	28,3
Krempna	1426,4	-	1426,4	-	140,3	-
Nowy Żmigród (brak danych)	-	-	-	-	-	-
Osiek Jasielski (brak danych)	-	-	-	-	-	-
Skołyszyn	4178,9	-	4178,9	-	-	-

Tarnowiec	6056,5	-	6056,5	-	-	-
Brzyska	-	-	-	-	-	-

Tabela nr 8. Wydatki inwestycyjne na ochronę środowiska według źródeł finansowania..

Rok	Ogółem	Środki						Fundusze ekologiczne (pożyczki, kredyty i dotacje)	Kredyty i pożyczki krajowe, w tym bankowe	Inne środki, w tym nakłady niesfinansowane
		własne	z budżetu				z zagranicy			
			centralnego	wojewódzwa	powiatu	gminy				
	w tys. zł									
2007	25696,8	12595,8	0,0	2,7	0,0	35,0	10086,5	2741,8	0,0	235,0
2008	35906.5	15822.4	0.0	0.0	0.0	0.0	14435.8	2874.8	2724.6	48.9

Z analizy powyższych tabel wynika , że główne wydatki w latach 2007 i 2008 były nakierowane na gospodarkę wodno-ściekową (ponad 60 %).

W zakresie ochrony powietrza realizowane były w tych latach inwestycje głównie przez przedsiębiorstwa z terenu miasta Jasła (na poziomie ok. 36 % ogólnej kwoty wydatków).

Na niskim poziomie były wydatki przeznaczone na inwestycje w dziedzinie gospodarki odpadami i ochrony powierzchni ziemi (ok. 10% ogólnych wydatków) i wiązane były głównie z rekultywacją składowiska odpadów komunalnych w Jasle przy ul. Żniwnej.

W analizowanym okresie zmieniała się dotychczasowa struktura źródeł finansowania inwestycji ochrony środowiska. Znacznie zwiększył się udział krajowych funduszy ekologicznych oraz środków pochodzących z zagranicy .

6.0 OCENA REALIZACJI PRZYJĘTYCH W PROGRAMIE STRATEGICZNYCH CELÓW EKOLOGICZNYCH.

6.1 OCHRONA POWIETRZA .

Mimo podejmowanych przez podmioty gospodarcze i jednostki organizacyjne wielu działań zmierzających do ograniczenia emisji zanieczyszczeń wyniki badań prowadzonych przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Rzeszowie na terenie miasta Jasła wykazują

w dalszym ciągu przekroczenia dopuszczalnych wartości stężeń pyłu zawieszonego PM10 oraz poziomów docelowych benzo(a)pirenu , co jest powodem zaklasyfikowania całego powiatu jasielskiego do strefy C .

Główną przyczyną przekroczeń norm dla pyłu zawieszonego jest emisja powierzchniowa, tj. emisja z palenisk domowych oraz emisja liniowa , tj. emisja z transportu samochodowego , pochodząca z terenu miasta Jasła i z miejscowości Warzyce gm. Jasło.

Wszystkie lokalne kotłownie węglowe sektora uspołecznionego, spółdzielczego oraz średnich i małych podmiotów gospodarczych, zlokalizowanych na terenie miasta Jasła, zostały zlikwidowane i zastąpione kotłowniami gazowymi, bądź obiekty kubaturowe podłączone do miejskiej sieci ciepłowniczej. Na terenie Jasła funkcjonują cztery duże kotłownie węglowe. Wszystkie te kotłownie wyposażone są w wysokosprawne urządzenia odpylające i spalają węgiel o niskiej zawartości siarki (do ok. 1%).

Niestety największy problem dla stanu zanieczyszczenia powietrza stwarzają paleniska domowe . Coroczny wzrost cen gazu ziemnego powoduje przechodzenie znacznej części gospodarstw domowych na opalanie drewnem i węglem. Przy wzroście cen węgla kupowane są najczęściej gorsze jego gatunki. Duże koszty wdrożenia nowych technologii związanych ze źródłami odnawialnymi oraz ze stosowaniem biopaliw (wierzby energetycznej, słomy) powoduje słabe zainteresowanie tymi rozwiązaniami .

Lawinowy wzrost użytkowników pojazdów samochodowych na terenie powiatu oraz brak podstawowej obwodnicy dla ruchu tranzytowego w znaczny sposób wpływają na stan zanieczyszczenia powietrza na terenie miasta Jasła.

W związku z zaklasyfikowaniem powiatu jasielskiego do strefy C Marszałek Województwa Podkarpackiego sporządził „Program ochrony powietrza dla strefy jasielskiej” , który został przyjęty przez Sejmik Województwa Podkarpackiego uchwałą z dnia 25 stycznia 2010r. nr XLII/804/10. Program ten jest obowiązującym aktem prawa miejscowego .

Program ochrony powietrza wskazuje przyczyny powstawania przekroczeń pyłu zawieszonego PM10 na terenie miasta Jasła i dzielnicy Warzyce , gm. Jasło , oraz określa kierunki i zakres działań naprawczych zmierzających do poprawy jakości powietrza.

Program zawiera harmonogram rzeczowo - finansowy i czasowy dla realizacji działań naprawczych w dwóch okresach : do 2011r. - działania krótkoterminowe oraz do 2020r. -

działania długoterminowe., z podaniem instytucji odpowiedzialnych za realizację poszczególnych działań.

Należy zwrócić uwagę , że na terenie powiatu , poza obszarem miasta Jasła , nie stwierdza się przekroczeń dopuszczalnych norm stężeń zanieczyszczeń . Średnioroczne stężenia zanieczyszczeń kształtują się na poziomie 30 – 60 % normy. Zatem głównym celem na najbliższe lata w zakresie ochrony powietrza będzie realizacja wymienionego wyżej programu naprawczego , obejmujące obszar miasta Jasła i dzielnicy Warzyce , gm. Jasło.

6.2 OCHRONA PRZED HAŁASEM .

Do najistotniejszych problemów związanych z ochroną przed hałasem , niezbędnych do rozwiązania w powiecie jasielskim , należy niewątpliwie hałas komunikacyjny na terenie miasta Jasła. Budowa obwodnicy północnej dla miasta Jasła , wyprowadzającej ruch tranzytowy poza jego centrum oraz zainstalowanie ekranów akustycznych w terenach zabudowanych przy głównych szlakach transportowych stwarza szansę poprawy stanu obecnego.

Poprawa klimatu akustycznego jest jednak zadaniem ekonomicznie trudnym i wymagającym dłuższego czasu realizacji . Jest to zadanie konieczne do realizacji w najbliższych latach.

6.3 OCHRONA WÓD I KSZTAŁTOWANIE STOSUNKÓW WODNYCH.

Ochrona wód i racjonalna gospodarka zasobami wodnymi stanowiła jeden z priorytetów przyjętych przez gminy powiatu jasielskiego oraz w Programie ochrony środowiska dla powiatu jasielskiego.

Dla rozwiązywania problemów gospodarki wodno-ściekowej , między innymi na terenie powiatu jasielskiego i niektórych gmin ościennych , został powołany Związek Gmin Dorzecza Wisłoki. Dzięki staraniom Związku , otrzymał on z Unii Europejskiej dofinansowanie projektu pn. „Program poprawy czystości zlewni rzeki Wisłoki - uporządkowanie gospodarki wodno - ściekowej w gminach Związku”, realizowanego na terenie 16 gmin zrzeszonych w Związku.

Koszt tego zadania wyniósł 48 mln euro. Projekt uzyskał średnie dofinansowanie na poziomie 84 % z Funduszu Spójności .

W ramach projektu powstało ponad 600 km sieci kanalizacyjnej, 90 km sieci wodociągowej, 10 nowych oczyszczalni ścieków , zmodernizowano 4 oczyszczalnie ścieków i 2 stacje uzdatniania wody.

Gmina Nowy Żmigród jest w trakcie realizacji inwestycji obejmującej budowę gminnej oczyszczalni ścieków oraz ponad 33 km kanalizacji sanitarnej. Koszt realizacji zadania wynosi ok. 15 mln zł. Na tą inwestycję gmina pozyskała dofinansowanie z Regionalnego Programu Operacyjnego woj. podkarpackiego w wysokości 67,4 % .

Gmina Brzyska jest jedyną gminą powiatu jasielskiego , która do chwili obecnej nie podjęła działań związanych z uporządkowaniem gospodarki wodno-ściekowej.

Inwestycje prowadzone przez Związek Gmin Dorzecza Wisłoki zostały zakończone w br. natomiast Gmina Nowy Żmigród planuje zakończenie swojej inwestycji w 2011r. Należy zatem oczekiwać , że w przyszłym roku radykalnie poprawi się jakość wód płynących rzeki Wisłoki oraz jej dopływów. Modernizacja stacji uzdatniania wody dla miasta Jasła oraz dla gminy Dębowiec już przyniosły efekt w postaci wysokiej jakości wody pitnej dostarczanej mieszkańcom tych miejscowości.

W zakresie ochrony przeciwpowodziowej zostały zrealizowane odcinki wałów przeciwpowodziowych wzdłuż brzegów Wisłoki i Ropy na terenie osiedla mieszkaniowego Gądky w Jasle.

Zadaniem istotnym do realizacji w zakresie ochrony przeciwpowodziowej pozostaje budowa zbiornika wodnego Kąty-Myscowa. Zgodnie z informacją Regionalnego Dyrektora Gospodarki Wodnej w Krakowie (inwestora) ww. zadanie inwestycyjne planowane jest do realizacji od 2013r. pod warunkiem uzyskania decyzji środowiskowej na realizację przedsięwzięcia , opracowania projektu budowlanego i pozyskania na ten cel środków finansowych.

6.4 OCHRONA PRZYRODY, KRAJOBRAZU I RÓŻNORODNOŚCI BIOLOGICZNEJ.

Ponad 30% powierzchni powiatu zajmują obszary prawnie chronione o szczególnych walorach przyrodniczych i krajobrazowych. Obszary te znajdują się w południowej i północno-zachodniej części powiatu. Stanowią je głównie: Magurski Park Narodowy, fragmenty dwóch parków krajobrazowych: Jaślickiego Parku Krajobrazowego i Parku Krajobrazowego Pasma Brzanki oraz Obszar Chronionego Krajobrazu Beskidu Niskiego. Do europejskiej sieci ekologicznej NATURA 2000 włączony jest obszar specjalnej ochrony siedlisk „Ostoja Magurska” oraz obszar ochrony ptaków obejmujący gminy Nowy Żmigród i Osiek Jasielski. Wiele obszarów i obiektów z terenu powiatu jasielskiego zostało wpisanych na listę potencjalnych obszarów ochrony siedliskowej Natura 2000 , między innymi : Wisłoka z Dopływami, Las Niegłowicki, Łąki nad Młynówką, Kościół w Skalniku, Liwocz, Goleisz, Józefów - Wola Dębowiecka i Źródłiska Wisłoki.

Organy odpowiedzialne za ochronę poszczególnych form przyrody (dyrektorzy : MPN , Karpackich Parków Krajobrazowych, Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska) opracowują wieloletnie plany ochrony , obejmujące szczegółową inwentaryzację przyrodniczą , zadania do realizacji związane z ochroną oraz sposób monitorowania. Ocena stopnia realizacji przyjętych celów ochrony cennych przyrodniczo terenów oraz elementów fauny o flory wymaga dłuższego horyzontu czasowego.

6.5 WZBOGACANIE RACJONALNEGO UŻYTKOWANIA LASÓW.

Lasy w powiecie jasielskim zajmują ok. 40 % powierzchni. Użytki rolne stanowią ponad 50% obszaru, wśród których największy udział mają grunty orne i użytki zielone. Lasy powiatu jasielskiego charakteryzują się ogromnym zróżnicowaniem środowisk leśnych i bogactwem przyrodniczym. Znaczna część wszystkich lasów została objęta różnymi formami i systemami ochrony przyrody i krajobrazu (naturalne lub zbliżone do naturalnego ekosystemy rodzimego pochodzenia). Znaczący udział wśród występujących tu siedlisk ma buczyna karpacka, dolnoregłowe bory jodłowe oraz grądy.

Stan środowiska leśnego i stan zdrowotny drzewostanów badany jest przez służby Lasów Państwowych w ramach systemu monitoringu lasów m.in. poprzez coroczną ocenę stanu zdrowotnego drzew na stałych powierzchniach obserwacyjnych.

Działania w zakresie ochrony, udostępniania lasów i ograniczania skutków zagrożeń biotycznych i abiotycznych dla istniejących zasobów leśnych, utrzymanie dobrego stanu sanitarnego drzewostanów, mają charakter ciągły i długookresowy. Od wielu lat powiększa się powierzchnia lasów poprzez systematyczne zalesienia na gruntach o niskich klasach bonitacji prowadzonych przez rolników w ramach programów pomocowych Unii Europejskiej.

6.6 GOSPODARKA ODPADAMI.

Szczegółowa ocena gospodarki odpadami na terenie powiatu jasielskiego została przedstawiona w dokumencie pn. „Sprawozdanie z realizacji Planu Gospodarki Odpadami dla Powiatu Jasielskiego na lata 2004 – 2015” - za lata 2007 – 2008”, przedłożonym Radzie Powiatu w Jasle w czerwcu ubiegłego roku. Poniżej przytoczono uwagi końcowe z ww. opracowania :

- W związku z protestami społeczności lokalnych władze miasta Jasła odstąpiły od realizacji budowy Międzygminnego Zakładu Zagospodarowania Odpadów w Jasle. To przedsięwzięcie miało być podstawą do kompleksowego rozwiązania problemów gospodarowania odpadami komunalnymi w gminach powiatu jasielskiego.

Na dzień dzisiejszy problemy gospodarowania odpadami komunalnymi rozwiązywane są przez gminy indywidualnie. Nie jest to proste z uwagi na różne uwarunkowania jakie istnieją w poszczególnych gminach w zakresie posiadanego zaplecza technicznego, organizacji kosztów związanych z gospodarowaniem odpadami.

- Odpady komunalne są składowane na terenie województwa podkarpackiego, w miejscowościach Ostrów, Krosno i Dukla. Z wyjątkiem Ostrowa pozostali odbiorcy odpadów komunalnych posiadają linie technologiczne do segregacji odpadów. Segregacją odpadów komunalnych z terenu powiatu jasielskiego zajmuje się również Zakład Segregacji Odpadów „Jarema-Akryl” w Sędziszowie Małopolskim.

- Zorganizowanym systemem zbiórki odpadów komunalnych zostali objęci praktycznie wszyscy mieszkańcy gmin powiatu .
- Wszystkie gminy wprowadziły system selektywnej zbiórki odpadów jednak efektywność systemów jest jeszcze zbyt niska i zróżnicowana w poszczególnych gminach .
- Gminy nie prowadzą selektywnej zbiórki odpadów biodegralnych , a zbiórka odpadów wielkogabarytowych i azbestowych oraz niebezpiecznych jest prowadzona w ograniczonym zakresie.
- Poważne zagrożenia dla prawidłowej gospodarki osadami ściekowymi na terenie powiatu niesie realizacja przez Związek Gmin Dorzecza Wisłoki dużego projektu pn. „Program poprawy czystości zlewni rzeki Wisłoki - uporządkowanie gospodarki wodno - ściekowej w gminach Związku” . W ramach wyżej wymienionego przedsięwzięcia musi zostać rozwiązany problem zagospodarowania osadów ściekowych.
- Gospodarka odpadami w sektorze przemysłowym jest prowadzona prawidłowo. Z roku na rok zwiększa się odzysk i zagospodarowanie odpadów przemysłowych. Wynika to z wymagań stawianych przepisami ochrony środowiska jak również z potrzeby obniżenia kosztów ponoszonych w związku z koniecznością unieszkodliwiania odpadów i płacenia wysokich opłat za gospodarcze korzystanie ze środowiska.

6.7 OCHRONA GLEB I REKULTYWACJA TERENÓW ZDEGRADOWANYCH.

Około 2/3 powierzchni użytków rolnych powiatu jasielskiego posiada wysokie lub bardzo wysokie zakwaszenie gleb, które wymagają natychmiastowego wapnowania . Podobna powierzchnia gleb użytkowanych rolniczo charakteryzuje się również niską i bardzo niską zasobnością w fosfor i potas.

Z uwagi na niewielkie dochody gospodarstw rolnych i małą opłacalność produkcji roślinnej rolnicy praktycznie odступują od niezbędnego nawożenia gleb co jeszcze bardziej pogarsza stan gleb na terenie powiatu.

Cele w zakresie identyfikacji zagrożeń powierzchni ziemi oraz zagospodarowania terenów poprzemysłowych są realizowane w różnym stopniu poprzez przyjęte kierunki działań i zadania inwestycyjne. Realizowane są przez Polskie Górnictwo Nafty i Gazu zadania dotyczące

likwidacji i rekultywacji dołów urobkowych powstałych przy eksploatacji ropy naftowej, dotyczy to dołów urobkowych, zlokalizowanych głównie na terenie gminy Jasło. Zadania w zakresie likwidacji kopanek po dawnej eksploatacji ropy naftowej nie są realizowane. PGNiG aktualnie czyni starania o współfinansowanie realizacji tych przedsięwzięć.

6.8 OCHRONA KOPALIN.

W znacznym stopniu została ograniczona nielegalna eksploatacja surowców pospolitych. Dokumentowane są nowe złoża surowców podstawowych i pospolitych. Z roku na rok zwiększa się ogólna liczba udokumentowanych złóż.. Dokumentowane i eksploatowane są jednak nadal niewielkie złoża surowców pospolitych, co nie sprzyja ochronie ich zasobów. W bilansie zasobów innych kopalin nie odnotowano istotnych zmian.

6.9 PRZECIWDZIAŁANIE POWAŻNYM AWARIOM.

Do rejestru potencjalnych sprawców poważnych awarii na terenie powiatu wpisano 4 zakłady, w tym 3 o dużym ryzyku i 1 o zwiększonym ryzyku. Zakłady te posiadają zatwierdzone raporty o bezpieczeństwie oraz zewnętrzne plany operacyjno-ratownicze przyjęte przez Podkarpackiego Komendanta Wojewódzkiego Państwowej Straży Pożarnej.

Działania w zakresie przeciwdziałania poważnym awariom prowadzone są w sposób ciągły , zgodnie z zakresem i kompetencjami przewidzianymi w ustawach szczególnych. Prowadzona jest współpraca Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska, Państwowej Straży Pożarnej oraz Urzędu Dozoru Technicznego .

W ostatnich latach Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska przeprowadził kontrole obiektów mogących spowodować poważne awarie, w tym również z udziałem Państwowej Straży Pożarnej, prowadzono również kontrole w transporcie. Zrealizowane zostały wszystkie obowiązki pokontrolne. W zakresie transportu materiałów niebezpiecznych nie stwierdzono rażących nieprawidłowości.

Znaczącą poprawę odnotowano w branży paliwowej. Dotyczy to sukcesywnego prowadzenia modernizacji istniejących stacji i baz paliw płynnych w zakresie zabezpieczenia zbiorników paliwowych, instalowania urządzeń do odciągu oparów benzyn, urządzeń do absorpcji par benzyn, wymiany istniejących nawierzchni oraz wyposażania ich w systemy kanalizacji deszczowo-przemysłowej wraz z urządzeniami oczyszczającymi.

Realizacja tzw. małej obwodnicy miasta Jasła , w ciągu drogi krajowej nr 28., pozwoliła na wyeliminowanie dotychczasowych zagrożeń związanych z przewozem materiałów niebezpiecznych przez centrum miasta .

6.10 WSPÓŁPRACA TRANSGRANICZNA.

Ze względu na brak potencjalnych źródeł zagrożeń na obszarach przygranicznych ze Słowacją, współpraca ze stroną Słowacką koncentruje się głównie na podejmowaniu działań mających na celu ochronę dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego. Nie prowadzi się badań przenoszenia zanieczyszczeń powietrza poza granice Polski na teren Słowacji i odwrotnie. Oprócz współpracy na szczeblu instytucji rządowych, odbywa się ona także na szczeblu samorządowym i dotyczy głównie działań w zakresie wymiany gospodarczej, kulturalnej, sportowej, ochrony dziedzictwa kulturowego, turystyki.

6.11 EDUKACJA I KOMUNIKACJA ZE SPOŁECZEŃSTWEM.

Problematyka ochrony środowiska uwzględniana jest w podstawach programowych kształcenia ogólnego dla wszystkich typów szkół. Środki masowego przekazu są obowiązane kształtować pozytywny stosunek społeczeństwa oraz popularyzować zasady tej ochrony w publikacjach i audycjach. Ponadto edukacja ekologiczna (m.in. poprzez różnego rodzaju publikacje, szkolenia, konferencje, programy w różnym zakresie) prowadzona jest przez odpowiedzialne za ochronę środowiska instytucje rządowe , samorządowe oraz pozarządowe organizacje ekologiczne.

Od wielu lat Powiat wspiera finansowo organizowane przez szkoły i stowarzyszenia użyteczności publicznej olimpiady i konkursy o tematyce przyrodniczej i ochrony środowiska jak również inne działania w tym obszarze , np. wydawnictwa o tematyce przyrodniczej i pro-ekologicznej czy realizację edukacyjnych ścieżek ekologicznych . Corocznie na ten cel przeznaczane jest średnio ok. 25 tys.zł. Również gminy powiatu jasielskiego organizują w swoim zakresie podobne imprezy , w tym akcje sprzątania świata.

Stopniowo powiększa się na terenie powiatu jasielskiego baza edukacji ekologicznej . Do najważniejszych należą : Muzeum Przyrodnicze w Magurskim Parku Narodowym , ścieżka edukacyjno-przyrodnicza w Krempnej, ośrodek dydaktyczno-przyrodniczy wraz z kilkunastoma ścieżkami przyrodniczymi w Bierówce, gmina Jasło. W ubiegłym roku został oddany do użytku Park Rekreacji i Edukacji Ekologicznej w Foluszu.

Obowiązek udostępniania informacji o środowisku realizowany jest między innymi przez powiat, gminy jak również przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska poprzez zamieszczanie informacji o środowisku. na swoich stronach internetowych .

Na stronie internetowej powiatu jasielskiego są umieszczone dwie zakładki pt. „ochrona środowiska” oraz „rolnictwo i leśnictwo”. Zawarte jest w nich wiele informacji ogólnych i bieżących dot. ochrony środowiska i rolnictwa na terenie powiatu.

7.0 PODSUMOWANIE.

Niniejszy Raport z realizacji „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Jasielskiego na lata 2004-2015” jest sporządzony po raz kolejny i obejmuje lata 2007-2009. Opracowanie zawiera analizę realizacji przyjętych priorytetów i celów ekologicznych w odniesieniu do stanu środowiska faktycznego i prawnego.

Z analizy stanu realizacji celów i zadań określonych w Programie (omówionych w tabeli Nr5) wynika , że większość zadań zostało zrealizowanych lub jest w trakcie realizacji.

Do najważniejszych celów określonych w Programie , które zostały zrealizowane , niewątpliwie należy kompleksowe rozwiązanie problemu gospodarki wodno-ściekowej w dorzeczu rzeki Wisłoki przez Związek Gmin Dorzecza Wisłoki . Również objęcie ochroną prawną różnych form

przyrody ożywionej i nieożywionej na terenie powiatu jasielskiego przyczynia się do osiągnięcia założonych w Programie celów.

Z analizy struktury wydatków na ochronę środowiska w powiecie jasielskim wynika , że cele ekologiczne przyjęte w „Programie” zostały w większości określone prawidłowo, podobnie jak ich hierarchia. Niemniej jednak w ostatnich latach ujawniły się nowe obszary zagrożeń dla środowiska wymagających szczególnego uwzględnienia w Programie .

Realizacja wielu działań zmierzających do ograniczenia emisji zanieczyszczeń przez podmioty gospodarcze i jednostki organizacyjne z terenu powiatu , a szczególnie z terenu miasta Jasła , nie przyniosły zamierzonego efektu poprawy jakości powietrza . Badania jakości powietrza prowadzone na terenie miasta Jasła wykazują w dalszym ciągu przekroczenia dopuszczalnych wartości stężeń pyłu zawieszonego PM10 oraz poziomów docelowych benzo(a)pirenu , co jest powodem zaklasyfikowania całego powiatu jasielskiego do strefy C . Główną przyczyną tego stanu jest niska emisja z gospodarstw domowych oraz komunikacja samochodowa.

W związku z powyższym Sejmik Województwa Podkarpackiego przyjął program naprawczy pn. „Program ochrony powietrza dla strefy jasielskiej” , który stanowi akt prawa miejscowego. Program określa kierunki i zakres działań naprawczych zmierzających do poprawy jakości powietrza.

Problemem wymagającym rozwiązania jest niewątpliwie hałas komunikacyjny na terenie miasta Jasła. Budowa obwodnicy północnej dla miasta Jasła , wyprowadzającej ruch tranzytowy poza jego centrum oraz zainstalowanie ekranów akustycznych w terenach zabudowanych przy głównych szlakach transportowych stwarza szansę poprawy stanu obecnego.

Zachodzi potrzeba dokonania weryfikacji obowiązującego „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Jasielskiego na lata 2004 - 2015”, uwzględniającej :

- a). zmiany w programie wyższego szczebla , tj. w „Programie Ochrony Środowiska dla Województwa Podkarpackiego”,
- b). ustalenia zawarte w obowiązującej “Strategii Rozwoju Powiatu Jasielskiego na lata 2007-2015”.
- c). zmiany zaistniałe w stanie środowiska na terenie Powiatu Jasielskiego,
- d). ustalenia wynikające z „Programu ochrony powietrza dla strefy jasielskiej”,

e). uszczegółowienie celów i działań proekologicznych dokonane przez gminy oraz podmioty gospodarcze,

f). dostosowanie do zmienionych , aktualnie obowiązujących przepisów ochrony środowiska..

Wyżej wymienione uwagi zostaną uwzględnione w przewidzianej aktualizacji tego dokumentu pn. „ Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Jasielskiego na lata 2008-2011 z uwzględnieniem lat 2012-2019”.

8.0 SPIS TABEL :

Tabela nr 1. Łączna emisja zanieczyszczeń z terenu powiatu.

Tabela nr 2. Ilość wody pobranej dla potrzeb komunalnych i przemysłowych..

Tabela nr 3. Ilość wytworzonych ścieków komunalnych i przemysłowych.

Tabela nr 4. Klasyfikacja stanu jednolitych części wód powierzchniowych badanych w latach 2008-2009 na terenie powiatu jasielskiego.

Tabela nr 5. Stan realizacji celów i zadań wynikających z Programu.

Tabela nr 6. Wydatki inwestycyjne na ochronę środowiska i na gospodarkę wodną w 2007r.

Tabela nr 7. Wydatki inwestycyjne na ochronę środowiska i na gospodarkę wodną w 2008r.

Tabela nr 8. Wydatki inwestycyjne na ochronę środowiska według źródeł finansowania..

Obszary Natura 2000 na terenie powiatu jasielskiego

Na terenie powiatu jasielskiego występują formy przyrody objęte ochroną Natura 2000, są to:

- PLH180001 Ostoja Magurska
- PLH120033 Bednarka
- PLB180002 Beskid Niski
- PLH180015 Łysa Góra
- PLH180014 Ostoja Jaślicka

Opis obszarów Natura 2000 przedstawiono poniżej w formie tabelarycznej.

Lp.	Kod obszaru	Nazwa	Typ Osto	Obszar (ha)	Powiat
1.	PLH180001	Ostoja Magurska	I	20084,5	Gorlicki, Jasielski , Krośnieński
	Obszar leży w środkowej części Beskidu Niskiego, w górnej części doliny Wisłoki. Obejmuje on na północy pasmo Magury Wątkowskiej (Wątkowa 847 m n.p.m. i Kornuty 830 m n.p.m.). Na południu obszar ciągnie się wzdłuż granicy ze Słowacją, obejmując Pasmo Graniczne. Wschodnia część terenu tworzy ciąg pojedynczych garbów (Świerzowa 803 m n.p.m., Kolanin 707 m n.p.m., Kamień 714 m n.p.m.). Rzeźba terenu charakteryzuje się występowaniem garbów i długich grzbietów przebiegających z północnego zachodu na południowy wschód, porozdzielanych dolinami pochodzenia denudacyjnego i erozyjnego. Obszar obejmuje Magurski Park Narodowy wraz z sąsiadującym terenem ważnym dla ochrony nietoperzy: rezerwat Kornuty oraz pasem łąk wilgotnych przy północnej granicy Parku. Ostoja tworzy jeden kompleks (głównie leśny), rozdzielony w części zachodniej doliną rzeki Wisłoki, natomiast w części wschodniej dolina potoku Wilsznia. Niewielkie powierzchnie zajmują enklawy zbiorowisk nieleśnych. Ponieważ przez teren Beskidu Niskiego przebiegają granice zasięgów występowania wielu gatunków roślin naczyniowych, jego roślinność ostoja ma charakter przejściowy pomiędzy Karpatami Wschodnimi a Zachodnimi. W paśmie górskim Beskidu Niskiego wyróżnia się tylko dwa pietra roślinne - pogórza i regla dolnego. Obszar w większości na terenie Magurskiego Parku Narodowego (19 439 ha; 1994); Rezerwat przyrody Kornuty (11,9 ha, 1953).				
2.	PLB180002	Beskid Niski	F	151966,60	Gorlicki, Nowosądecki, Jasielski , Krośnieński, Sanocki
	Obszar znajduje się w górach położonych w miejscu zwężenia i największego obniżenia łuku karpackiego. Ich wysokość nie przekracza 1000 m n.p.m. Zachodnia część gór zbudowana jest z warstw jednostki magurskiej, gdzie w wielu miejscach na wierzchołkach wzniesień piaskowce tworzą skaliste formy. Wąskie pasma o stromych stokach i grzbietach twardej skały ciągną				

	się względem siebie równolegle w kierunku NW-SE. Wschodnią część budują stromo ustawione fałdy i łuski dukielskie i tu głównym rysem rzeźby są wyniesione grzbiety (np. Cergowa Góra). Na stromych zboczach i w głębokich lejach źródłowych występują liczne rozległe osuwiska (najbardziej znane w Lipowicy koło Dukli). W Beskidzie Niskim znajdują się obszary źródłiskowe Białej, Ropy, Wisłoki, Wisłoka, Jasiołki, które prowadząc swe wody ku północy płyną niekiedy obniżeniami równoległe do grzbietów lub przecinają je w poprzek głębokimi przełomami. Obficie występują wody mineralne. Roślinność układa się w dwa piętra: piętro pogórza - zajęte głównie przez pola uprawne, łąki, a tylko na niewielkich powierzchniach przez lasy gradowe - i piętro regła dolnego porośnięte buczyną i nasadzeniami świerkowymi. Występują następujące formy ochrony: Park Narodowy: Magurski (19012,7 ha) Rezerwat Przyrody: Cisy w Nowej Wsi (2,2 ha) Igiełki (27,9 ha) Kornuty (11,9 ha) Modrzyna (17,7 ha) Przełom Jasiołki (123,4 ha) Rezerwat Tysiąclecia na Cergowej Górze (63,5 ha) Wadernik (10,7 ha) Źródłiska Jasiołki (1585,0 ha) Park Krajobrazowy: Jaśliski (18682,7) (20911,0 ha)				
3.	PLH180015	Łysa Góra	K	2743,79	Jasielski, Krośnieński
	Obszar obejmuje masyw wzgórza Łysa Góra (641 m n.p.m.), położonego k. Nowego Imigrodu. Grzbiet jest pofałdowany, z kilkoma siodłami. W przyszczytowej partii znajduje się wiele źródeł. Wypływające z nich potoki wrzynają się w podłoże, dając początek głębokim jarom o urwistych brzegach, gdzie często tworzą się osuwiska. Teren porośnięty jest lasem - starodrzewiem jodłowo-bukowym (Dentario glandulosae-Fagetum) z bardzo obfitym występowaniem cisa pospolitego Taxus baccata. W jarach, zwłaszcza po północnej stronie, zlokalizowane są płaty jaworzyn (zespoły: Sorbo-Aceretum, Lunario-Aceretum i Phyllitido-Aceretum). Kompleks leśny otaczają łąki (w dużej części ostatnio nieużytkowane) i pola uprawne. Zabudowa wsi związana jest z głębokimi obniżeniami wokół masywu. Rezerwat przyrody Łysa Góra (160,74 ha, 2003); Obszar Chronionego Krajobrazu Beskidu Niskiego (81 962 ha, 1996); enklawa Magurskiego Parku Narodowego (19 439 ha, 1994) pod nazwą Mały Lasek (k. Nowego Imigrodu).				
4.	PLH180014	Ostoja Jaśliska	K	29279,04	Jasielski, Krośnieński, Sanocki
	Obszar obejmuje górne dorzecze Jasiołki i źródłiska Wisłoka we wschodniej części Beskidu Niskiego, aż po Cergową Górę oraz Zawadkę Rymanowską i Królik Polski na północy. Teren stanowi strefę przejściową pomiędzy dwiema jednostkami geomorfologicznymi łańcucha Karpat Wschodnich i Zachodnich, między Przełęczami Dukielską i Łupkowską. Rzeźba terenu ma łagodny charakter, wzniesienia nie przekraczają 1000 mnp., deniwelacje wynoszą 450-550 m. Najwyższe szczyty tego obszaru to Kamień (863 m n.p.m.), Danawa (841 m n.p.m.), Kanasiówka (823 m n.p.m.). W dolinach i na zboczach występują tarasy i spłaszczenia erozyjne. Interesującą budowę geologiczną wykazują okolice wzgórza Piotruś (727 m n.p.m.) i Ostrej (687 m n.p.m.), gdzie Jasiołka tworzy malowniczy przełom. W strefie szczytowej Piotrusia oraz w masywie				

	Kamienia nad Jaśliskami znajduje się ciąg skałek zbudowanych z piaskowca oraz rumowiska skalne. Na Górze Cergowej występują liczne jaskinie. Większa część obszaru pokrywają lasy o wysokim stopniu naturalności zbiorowisk roślinnych. Dominują żyzne buczyny karpackie. Tereny otwarte to głównie dawne pastwiska i łąki, na których zaprzestano w ostatniej dekadzie użytkowania. Bogata jest sieć rzeczna, liczne źródłiska i wysięki wody, wokół których formują się młaki. Jaśliski Park Krajobrazowy (20 911 ha, 1992); Rezerваты przyrody: Kamień nad Jaśliskami (303,32 ha, 1976), Modrzyna (17,69 ha, 1953), Przełom Jasiołki (123,41 ha, 1976), Wadernik (10,72 ha 1989), Źródłiska Jasiołki (1585,01 ha, 1994), Rezerwat tysiąclecia na Cergowej Górze (61 ha, 1963), Cisy w Nowej Wsi (2,18 ha, 1957), Bukowica (292,92 ha, 1996).				
5.	PLH120033	Bednarka	E	1289,15	Gorlicki, Jasielski
	Bednarka to wieś na skraju Beskidu Niskiego, położona przy drodze z Gorlic do Dukli, w bezpośredniej bliskości Magurskiego Parku Narodowego. Na strychu cerkwi w Bednarce występuje kolonia rozrodcza podkowca małego. Obiekt wybudowano w 1900 roku we wsi o tradycjach łemkowskich. Obecnie pełni rolę kościoła rzymskokatolickiego pw. Boskiej Nieustającej Pomocy. Dach nad nawą dwuspadowy, kryty blacha. Wlot do schronienia przez duże otwory na wieży i wloty szczelinowe w dachu. Cerkiew otoczona licznymi zadrzewieniami, łąkami i zabudowaniami wiejskimi. Obszar obejmuje również żerowisko dla tych nietoperzy. Obiekt wpisany do Państwowego Rejestru Zabytków.				

Typy obszarów Natura 2000

A Wydzielone OSO (Obszary Specjalnej Ochrony), bez żadnych połączeń z innymi obszarami Natura 2000.

B Wydzielone SOO (Specjalne Obszary Ochrony), bez żadnych połączeń z innymi obszarami Natura 2000.

C Powierzchnia wydzielonego OSO (Obszary Specjalnej Ochrony) odpowiada wydzielonemu SOO (Specjalne Obszary Ochrony)

D OSO (Obszary Specjalnej Ochrony), który graniczy z innym obszarem Natura 2000 – OSO (Obszary Specjalnej Ochrony) lub SOO (Specjalne Obszary Ochrony), ale się z nim nie przecina.

E SOO (Specjalne Obszary Ochrony), który graniczy z innym obszarem Natura 2000 - OSO (Obszary Specjalnej Ochrony) lub SOO (Specjalne Obszary Ochrony), ale się z nim nie przecina.

F Obszar OSO (Obszary Specjalnej Ochrony), całkowicie zawierający w sobie obszar SOO (Specjalne Obszary Ochrony)

G Obszar SOO (Specjalne Obszary Ochrony), całkowicie zawierający w sobie obszar OSO (Obszary Specjalnej Ochrony).

H Wydzielony OSO (Obszary Specjalnej Ochrony), całkowicie leżący wewnątrz SOO (Specjalne Obszary ochrony)

I SOO (Specjalne Obszary Ochrony), zawierający w sobie wydzielony OSO (Obszary Specjalnej Ochrony)

J OSO (Obszary Specjalnej Ochrony), częściowo przecinający się z SOO (Specjalne Obszary Ochrony)

K SOO (Specjalne Obszary Ochrony), częściowo przecinający się z OSO (Obszary Specjalnej Ochrony).

Pomniki przyrody na terenie powiatu jasielskiego¹

Lp.	Miejscowość	Gmina	Akt tworzący formę ochrony przyrody:	Opis obiektu
1.	Dąbrówka	Brzyska	Rozp. Woj. Krośn. Nr 15 z 24 marca 1992 r.	Tulipanowiec amerykański o wym.: obw. pnia na wys. 1,3 m = 210 cm, wys. drzewa 22 m, wiek drzewa około 150 lat.
2.	Lipnica Dolna	Brzyska	Uch. Nr XXXVI/212/02 Rady Gminy Brzyska z 27 grudnia 2001 r.	sosna wejmutka o wym. pnia na wys. 1,3 m : obw. 278 cm, wys. 28 m
3.	Lipnica Dolna	Brzyska	Uch. Nr XXXVI/212/02 Rady Gminy Brzyska z 27 grudnia 2001 r.	klon zwyczajny o wym. pnia na wys. 1,3 m : obw. 295 cm, wys. 25 m
4.	Lipnica Dolna	Brzyska	Uch. Nr XXXVI/212/02 Rady Gminy Brzyska z 27 grudnia 2001 r.	lipa drobnoliostna o wym. pnia na wys. 1,3 m : obw. 375 cm, wys. 26 m
5.	Lipnica Dolna	Brzyska	Uch. Nr XXXVI/212/02 Rady Gminy Brzyska z 27 grudnia 2001 r.	lipa drobnoliostna o wym. pnia na wys. 1,3 m : obw. 300cm, wys. 27 m

¹ Rejestr publiczny: Pomniki Przyrody województwa podkarpackiego, dane z ankietyzacji gmin

6.	Lipnica Dolna	Brzyska	Uch. Nr XXXVI/212/02 Rady Gminy Brzyska z 27 grudnia 2001 r.	klon zwyczajny o wym. pnia na wys. 1,3 m : obw. 215 cm, wys. 28 m
7.	Majscowa	Dębowiec	Orz. PWRN w Rzeszowie Nr RL-VI-11/1/P/175/6 3 z 8 maja 1963 r.	Granitowy głaz polodowcowy o wym.: obw. 310 cm, długość 90 cm, szerokość 110 cm, wys. 35 cm.
8.	Folusz	Dębowiec		Diabli Kamień grupa skał, znajdująca się na skraju Magurskiego Parku Narodowego
9.	Dębowiec	Dębowiec	Uchwała Nr VI(39) 07 Rady Gminy Dębowiec z dnia 25 kwietnia 2007 r.	Dąb szypułkowy pn. „Bartek” rosnący na obszarze stanowiącym działkę nr. 1059 w Dębowcu (na placu Sanktuarium p.w. Matki Bożej Saletyńskiej)
10.	Jasło	m. Jasło	Rozp. Woj. Krośn. Nr 15 z 24 marca 1992 r.	Trzy topole białe o wym.: obw. pnia na wys. 1,3 m = 450 cm, 465 cm, 420 cm, wys. drzew około 28 m, 28 m, 25 m, wiek około 100 lat.
11.	Jasło	m. Jasło	Rozp. Woj. Krośn. Nr 15 z 24 marca 1992 r.	Dwa dęby szypułkowe o wym.: obw. pnia na wys. 1,3 m. = 500 cm, 420 cm, wys. drzew około 22 m, wiek ok. 300 lat
12.	Jasło	m. Jasło	Rozp. Woj. Krośn. Nr 15 z 24 marca 1992 r.	Robinia akacyjowa o wym.: obw. pnia na wys. 1,3 m. =390 cm, wys.drzewa około 20 m, wiek drzewa około 120 lat
13.	Żółków	m. Jasło	Rozp. Woj. Krośn. Nr 15 z 24 marca 1992 r.	Topola czarna o wym.: obw. pnia na wys. 1,3 m = 530 cm, wys. drzewa 28 m, wiek około 150 lat.
14.	Brzyście	g. Jasło	Orz. PWRN w Rzeszowie Nr RL VI-11/1/P/140/6 1 z 14 października 1961 r.	Dąb szypułkowy o wym.: obw. pnia na wys. 1,3 m = 620 cm, wys. 30 m, wiek około 500 lat, przy szyi korzeniowej od strony południowej dziupla o wymiarach 30 cm x 30 cm.

15.	Trzcianica	g. Jasło	Orz. PWRN w Rzeszowie Nr RL-VI-11/1/P/144/6 1 z 30 października 1961 r.	2 dęby szypułkowe o wym.: obw. pnia na wys. 1,3 m = 740 cm, 480 cm, wys. 30 m, 30 m, wiek około 600 lat, 350 lat, jeden z dębów zakonserwowany.
16.	Zimna Wola	g. Jasło	Dec. Nr RL.III-7141/30/80 z 1 lipca 1980 r.	Jawor o wym.: obw. pnia na wys. 1,3 m = 330 cm, wys. 24 m, wiek 250 lat.
17.	Zimna Wola	g. Jasło	Dec. Nr RL. III-7141/30/80 z 27 listopada 1980 r.	8 dębów o wym.: obwody pnia na wys. 1,3 m = 350 cm, 360 cm, 360 cm, 380 cm, 395 cm, 510 cm, 520 cm, 520 cm, wys. od 22 do 26 m, wiek od 350 do 500 lat.
18.	Nawsie Kołaczyckie	Kołaczyce	Orz. PWRN w Rzeszowie Nr RLop.-004-8/71 z 3 lutego 1971 r.	Dąb bezszypułkowy o wym.: obw. pnia na wys. 1,3 m = 392 cm, wys. 18 m, wiek około 200 lat.
19.	Bieździedza	Kołaczyce	rz. PWRN w Rzeszowie Nr RLop.-004-15/72 z 20 listopada 1972 r.	Bluszcz pospolity - okaz kwitnący, pnie się po pniu sosny pospolitej na wys. około 4 m, pnące magrudość przy ziemi 4 cm.
20.	Krempna	Krempna	Rozp. Woj. Krośn. Nr 15 z 24 marca 1992 r.	Klon jawor o wym.: obw. pnia na wys. 1,3 m = 400 cm, wys. drzewa około 20 m, wiek około 150 lat.
21.	Nowy Żmigród	Nowy Żmigród	Dec. Nr RLS.III.7141 /51/78 z 12 października 1978 r.	Dwa dęby szypułkowe o wym.: obw. pnia na wys. 1,3 m = 410 cm, 500 cm, wys. 22 m, 23 m, wiek około 450 lat.
22.	Święcany	Skołyszyn	Orz. PWRN w Rzeszowie Nr RL-VI-11/1/P/107/5 9 z 30 czerwca 1959 r.	3 dęby szypułkowe o wym.: obw. pnia na wys. 1,3 m = 500 cm, 410 cm, 380 cm, wys. 28 m, 24 m, 27 m, wiek około 450 lat, 400 lat, 400 lat.

23.	Święcany	Skołyszyn	Orz. PWRN w Rzeszowie Nr RL-VI- 11/1/P/108/5 9 z 10 marca 1959 r.	Lipa drobnolistna o wym.: obw. pnia na wys. 1,3 m = 345 cm, wys. 28 m, wiek około 170 lat.
24.	Święcany	Skołyszyn	Orz. PWRN w Rzeszowie Nr RL-VI- 11/1/P/109/5 9 z 10 marca 1959 r.	Dąb szypułkowy o wym.: obw. pnia na wys. 1,3 m = 530 cm, wys. 30 m, wiek około 500 lat.
25.	Święcany	Skołyszyn	Orz. PWRN w Rzeszowie Nr RL-VI- 11/1/P/110/5 9 z 10 marca 1959 r.	Lipa drobnolistna o wym.: obw. pnia na wys. 1,3 m = 380 cm, wys. 30 m, wiek około 200 lat, drzewo zdrowe.
26.	Święcany	Skołyszyn	Orz. PWRN w Rzeszowie Nr RL-VI- 11/1/P/111/5 9 z 10 marca 1959 r.	Dąb szypułkowy o wym.: obw. pnia na wys. 1,3 m = 350 cm, wys. 30 m, wiek około 250 lat.
27.	Święcany	Skołyszyn	Orz. PWRN w Rzeszowie Nr RL-VI- 11/1/P/112/59 z 10 marca 1959 r.	Dąb szypułkowy o wym.: obw. pnia na wys. 1,3 m = 455 cm, wys. 25 m, wiek około 250 lat,
28.	Święcany	Skołyszyn	Orz. PWRN w Rzeszowie Nr RL-VI- 11/1/P/143/6 1 z 30 października 1961 r.	2 lipy o wym.: obw. pnian na wys. 1,3 m = 300 cm, 240 cm, wys. 30 m, 30 m, wiek 150 lat, 150 lat,
29.	Tarnowiec	Tarnowiec	Orz. PWRN w Rzeszowie Nr RL-VI- 11/1/P/142/6 1 z 14 października 1961 r.	Dąb szypułkowy o wym.: obw. pnia na wys. 1,3 m = 430 cm, wys. 25 m, wie około 350 lat
30.	Tarnowiec	Tarnowiec	Rozp. Woj. Krośn. Nr 15 z 24 marca 1992 r.	Trzy buki pospolite o wym.: obw. pnia na wys. 1,3 m = 380 cm, 345 cm, 312 cm, wys. drzew około 30 m, wiek drzew około 250 lat.

31.	Tarnowiec	Tarnowiec	Uchwała Nr VIII/64/07	Aleja lipowa licząca 62 lipy rosnąca w pasie drogowym na części działki gruntowej nr 385/1.
-----	-----------	-----------	--------------------------	---